

DE

DELAVSKA ENOTNOST

14. NOVEMBRA 1970 — ŠT. 45 — L. XXVII

POVEČATI MANEVRSKI PROSTOR GOSPODARSTVA

Intervju uredništva DE s predsednikom slovenskih sindikatov Tonetom Kropuškom

Kakšno je stališče slovenskih sindikatov do že sprejetih ukrepov za stabilizacijo našega gospodarstva, kaj menijo o nadaljnjih ukrepih za stabilizacijo? O tem smo zastavili nekaj vprašanj predsedniku republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Tonetu Kropušku, ki je nanje odgovoril takole:

VPRAŠANJE: Kako Zveza sindikatov Slovenije gleda na že sprejete ukrepe zveznega izvršnega sveta za stabilizacijo gospodarstva in kaj osebno mislite o referatu Mitje Ribičiča na I. konferenci ZKJ?

ODGOVOR: Odločno podpiramo program stabilizacije, ki ga je ZIS že sprejel. Ukrepe pa, ki so že sprejeti, ocenjujemo kot začasne, ki naj umirijo razmere in zagotovijo možnosti za globlje posege pri stabilizaciji. Enako odločno podpiramo politiko ZIS, ki je bila pojasnjena v referatu njegovega predsednika Mitje Ribičiča. Strinjamo se tudi z apelom, da vsi politični dejavniki podprejo ZIS pri njegovih nadaljnjih ukrepih. Osebno pa to podporo ne razumem kot „bianco“ podporo, saj mu po mojem takšna podpora tudi ni potrebna. Prepričan sem, da bo naša podpora ZIS najbolj učinkovita takrat, ko bomo imeli jasna stališča o posameznih vprašanjih in ko bomo zahtevali od zvezne vlade pa tudi od drugih dejavnikov, da ta naša stališča „vkomponirajo“ v svojo politiko stabilizacije. Samo tako se bomo tudi lahko uprli različnim pritiskom, ki jih v zvezi s stabilizacijskimi ukrepi pričakujemo — med drugim tudi v sindikatih in v posameznih delih delavskega razreda.

VPRAŠANJE: Menite torej, da bo po splošni, načelni podpori stabilizacijskim ukrepom prišlo do nasprotij, ko bomo prešli na konkretizacijo načel?

ODGOVOR: Mnogo je slišati o tem, da naš delavski razred enotno zahteva odločne stabilizacijske ukrepe. To je sicer res, vendar samo do tedaj, ko o tem govorimo načelno. Čim pa bomo začeli izvajati konkretne ukrepe, se bomo spopadli z različnimi med seboj nasprotnimi interesi, za katere bodo vsi trdili, da so to interesi delavskega razreda. Pred nami je torej težek političen boj — ne samo glede podpore, ki naj

bi jo sindikati dali stabilizaciji, temveč tudi političen boj za usklajevanje interesov znotraj naše organizacije, da bi stabilizacijo dosegli.

VPRAŠANJE: Kaj je za sindikate osnovno v politiki stabilizacije?

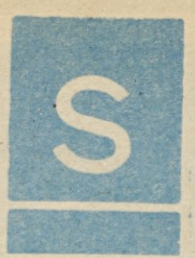
ODGOVOR: Ponovno poudarjamo, da je treba stabilizaciji podrediti vse elemente v naši gospodarski politiki. Zato v sindikatih ne moremo sprejeti nobenega licitiranja, kakšna naj bo stopnja rasti gospodarstva, kakšna naj bo stopnja zaposlovanja itd. Za nas je v stabilizaciji osnovno to, da gospodarstvo dobi več manevrskega prostora, da okrepi svojo reprodukcijsko sposobnost. Če bodo delovne organizacije imele več sredstev za rekonstrukcije in modernizacijo, potem bodo lahko tudi več in bolje proizvajale, potem bodo lahko tudi povečevale število zaposlenih. Zmanjševanje obveznosti gospodarstva do države je torej nujno, prav tako pa bi h krepitvi njegove moči prispevalo tudi spreminjanje kratkoročnih bančnih kreditov v stalna obratna sredstva gospodarstva. V sindikatih smo prepričani, da bi to prispevalo tudi k drugačni strukturi investicij, saj se bo gospodarstvo v naslednjem obdobju gotovo usmerilo predvsem na rekonstrukcije in modernizacijo že obstoječih zmogljivosti, ne pa na izgradnjo novih velikih industrijskih gigantov.

VPRAŠANJE: Česa pa se sindikati Slovenije pri bodočih stabilizacijskih ukrepih najbolj bojijo?

ODGOVOR: Najbolj se bojimo tega, da bi bili ti ukrepi usmerjeni linearno na celotno gospodarstvo. Iz dosedanje prakse vemo, da se pri nas razmeroma hitro sporazumemo o ukrepih, še zlasti restriktivnih, ki

(Nadaljevanje na 3. strani)

ZAVAROVALNICA SAVA

Centrala: LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 19/1
Poslovne enote: CELJE, ČAKOVEC, JESENICE, KOPER, KOPRIVNICA, KRANJ, KRŠKO, MARIBOR, MENGEŠ, MURSKA SOBOTA, NOVA GORICA, NOVO MESTO, POSTOJNA, TRBOVLJE in LJUBLJANA s poslovalnicama Zagreb in Rijeka

PRVA KONFERENCA CELJSKIH SINDIKATOV

Sprejeli so akcijski program

Celjski sindikati so izoblikovali konkreten načrt prizadevanj, katerih namen je izboljšanje delovnih in življenjskih razmer zaposlenih

Celjski sindikati so se minulo sredo sestali na svoji prvi konferenci, da bi se pogovorili o neposrednih nalogah pri uresničevanju političnih ciljev in nalog slovenskih sindikatov ter da bi izoblikovali svoj akcijski program za obdobje do II. kongresa jugoslovanskih samoupravljalcev. Kot gostje so konferenci prisostvovali številni predstavniki družbeno-političnega življenja celjske občine, sindikalni delavci sosednjih občin in predstavnika RS ZSS

VARILEC — motiv iz ljubljanskega podjetja SKIP — Foto: A. Agnič

Jože Globačnik in Mirja Švab, ki sta s svojimi tehtnimi mislimi posegla tudi v razpravo.

V uvodni besedi je predsednik celjskih sindikatov Ivan Kramer poudaril, da so pri sestavljanju osnutka dokumenta, s katerim si celjski sindikati zastavljajo neposredne naloge v zvezi z uresničevanjem političnih ciljev in nalog slovenskih sindikatov, sodelovali vsi organi občinskega sindikalnega sveta,

(Nadaljevanje na 2. strani)

vitka linija - linija zdravja

JOGURT ne redi

SEJA PREDSEDSTVA RS ZSS

Trezno in premišljeno

Delovne organizacije je treba pripraviti na poslovanje, ko bodo delovali ukrepi za stabilizacijo gospodarstva

Predsedstvo slovenskih sindikatov podpira usmeritev k stabilizaciji gospodarstva, hkrati pa meni, da ji morajo sindikati dati svoj konkretni prispevek s tem, da bodo jasno povedali svoja stališča. V ta stavek bi lahko strnili najvažnejši zaključek iz razprave o stališčih sindikatov do problemov stabilizacije gospodarstva, ki je bila osrednja točka dnevnega reda seje predsedstva RS ZSS minuli ponedeljek.

Udeleženci razprave — vodiljo je predsednik RS ZSS Tone Kropušek, uvodne misli pa je podal podpredsednik Jože Globačnik — so poudarili, da ne

(Nadaljevanje na 2. strani)

V OKVIRU

Kranjski IBI spet izziva. Zdaj po mestu šušljajo, da bodo prihodnje leto odšli na morje vsi iz tega podjetja, račun pa bo plačala kar delovna organizacija.

Kjer je dim, je po navadi tudi ogenj: v kranjski Industriji bombažnih izdelkov resnično razmišljajo o tem, da bi prihodnje leto slehernemu članu kolektiva plačali teden dni dopusta na morju. Prav zdaj se o predlogu izreka družbeno politične organizacije v podjetju, zanj pa se je

pravzaprav že izrekla večina delavcev v posebni anketi. Torej lahko verjamemo govoricam.

IBI izziva v času, ko vnovič ugotavljamo, da vlada na pod-

ne sposobnosti. Sindikati so morali še letos zapisati kot politični cilj, da bodo v podjetjih sploh delili regrese in da bodo regressi kaj več kot vbo-gajme, ne pa tudi trinajsta

IZZIVANJE

ročju regresiranja oddiha prava anarhija. In priznali ali ne, regressi še vedno pomenijo bolj dodatek k plači kot resničen prispevek, da bi lahko ljudje obnovili svoje umske in fizič-

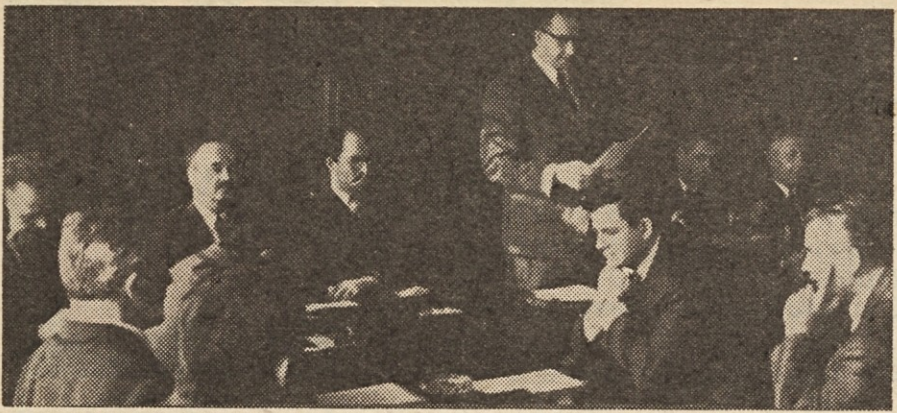
plača! IBI s svojim predlogom resnično izziva! Kdor pozna IBI, njihovo produktivnost in intenzivnost dela, bo moral priznati, da so se v tem podjetju

resnično vključili v mednarodno delitev dela. Tako ne kaže misliti, da jih vodi pri tej odločitvi gola sociala. Tudi to, toda za predlogom zanesljivo tiči tudi računica. Računica, da je za ekonomiko gospodarjenja odločilno, če delavci ne izčrpavajo svojih psihofizičnih sposobnosti, temveč če jih obnavljajo. Se pravi, da gre za politiko, za poslovno politiko, če iz ustvarjenega dohodka investiramo v obnovo psihofizičnih sposobnosti delavca.

Stroje vzdržujemo, po podjetjih imamo za to ekipe ljudi, za obnovo strojev smo ustanovili amortizacijske sklade...! Kranjski IBI izziva. Vem, da bo kdo pikal, češ, lahko njim, ko imajo denar. Res je — imajo ga — pa prigrisparili so ga tudi! V IBI se merijo z zahodnoevropskimi merili produktivnosti in uspešnosti poslovanja, česar ne kaže pozabiti! Tudi v tem izzivajo!

BOJAN SAMARIN

Pooblašeni predstavniki 22 slovenskih opekarn so v sredo v Ljubljani podpisali pet samoupravnih sporazumov, s katerimi so se dogovorili o najnižjih obračunskih osnovah za delitev osebnih dohodkov, o kriterijih za delitev dohodka, o minimalnih standardih pri urejanju stanovanjskih domov in delavskih naselij, o zaposlovanju in izobraževanju delavcev opečnih izdelkov ter še o nekaterih drugih zadevah.

NA LINIJI
323-554

NOVA GORICA

Občinski sindikalni svet bo priredil po občnih zbiorih osnovnih organizacij sindikata seminarje za vse člane teh forumov. Na seminarjih bodo razpravljali o aktualnih nalogah sindikatov, o konfliktnih situacijah v delovnih organizacijah, o izvajanju določil XV. ustavnega amandmaja, o izvajanju določil zakona o delovnih razmerjih in o normativnih aktih delovnih organizacij. To pa je samo del programa, saj se bodo na seminarju dotaknili vseh vprašanj, ki sodijo v področje dejavnosti sindikatov. S takimi seminarji imajo že nekaj izkušenj, zlasti dobre pa so v podjetjih Iskra, Meblo in Vozila Gorica, kjer so lani organizirali sindikalni seminar za predstavnike samoupravnih organov, za člane izvršnih odborov OSO in za člane odborov mladinske organizacije.

KOPER

Na seji izvršnega odbora osnovne sindikalne organizacije obrata tovarne kovinske galanterije v Šmarjah so sprejeli dokončne predloge za novi pravilnik o delitvi osebnega dohodka, ki so jih posredovali samoupravnim organom. Zlasti je pomembno, da so samoupravni organi sprejeli predlog o najnižjem osebnem dohodku na najmanj zahtevnih delovnih mestih s polnim delovnim časom in ob polni produktivnosti, ki bo poslej znašal najmanj 800 dinarjev.

K. C.

KRANJ

NEVAREN ZAOSTANEK

Iz obsežne študije, ki jo pripravlja občinski sindikalni svet v Kranju o primerjavi pogojev gospodarjenja, dopolnjene še z osebnimi razgovori, sledi, da industrija v kranjski občini v marsičem zaostaja za razvojem v republiki. O resničnosti te ugotovitve med drugim pričajo tudi nekateri podatki. Tako znaša vrednost delovnih priprav v kranjski občini le 3 milijone S-dinarjev na zaposlenega, medtem ko je republiško povprečje 6.900.000 S-dinarjev. In nato: sposobnost delovnih priprav označuje v republiki podatek 40,5 %, v Kranju pa to stopnjo dosegajo le trije: Exoterm, Kovinar in Tose. Povrh vsega pa je tudi akumulacija kranjske industrije znatno bolj obremenjena z odplačevanjem anuitet, kot to velja za republiko kot celoto. Prav to dejstvo pa opozarja, da se utegne kranjska industrija v prihodnjem obdobju razvijati še počasneje.

Kljub napovedim večine podjetij, da intenzivno iščejo rešitve v prestrukturiranju in intenziviranju gospodarjenja, je predsedstvo občinskega odbora sindikata delavcev kranjske industrije na zadnji seji vendarle sklenilo pozvati osnovne organizacije, naj na občnih zbiorih in v svojih bodočih delovnih programih upoštevajo zdajšnje razmere kot zelo resne.

S. B.

ZASAVJE

Ne mimo konference ZKJ

V Zasavju so z velikim zanimanjem sprejeli stališča prve konference jugoslovanskih komunistov. Ljudje živahno razpravljajo o sprejetih sklepih, jih seveda marsikje po svoje prikujejo, ne glede na to pa je vsepovsod čutili zadovoljstvo, da vsaj začasno cene ne bodo naraščale in da smo pred sprejetjem še drugih ukrepov, s pomočjo katerih naj bi se lotili postopne stabilizacije našega gospodarstva.

V zvezi s tem je zanimivo sedanje prizadevanje za vsebinsko usmeritev občnih zborov osnovnih organizacij sindikata v zasavskih podjetjih. Občinski sindikalni sveti so namreč že predlagali, naj bi na te delovne dogovore vnesli duha kot tudi stališča Zveze sindikatov Jugoslavije o predlogu stabilizacijskega programa našega gospodarstva.

ZAGORJE

POMOČ OGROŽENIM ČLANOM

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta je na svoji zadnji seji sklenilo tudi letos iz svojega proračuna nameniti najmanj 15.000 din za enkratno podporo zdravstveno in socialno ogroženim članom osnovnih organizacij sindikata zagorskih podjetij. V zvezi s tem so predlagali na seji, naj bi vodstva osnovnih organizacij sindikata proučila, kateri njihovi člani bi bili upravičeni do enkratne denarne pomoči. Prejeli pa jo bodo predvsem vsi tisti delavci, kjer dohodek na družinskega člana ne presega 250 din na mesec, in vsi tisti, ki so zdravstveno prizadeti in so bili zaradi bolezni letos dalj časa odsotni z dela.

-m-

SPREJELI SO AKCIJSKI PROGRAM

NADALJEVANJE S 1. STRANI

medtem ko so osnovne organizacije sindikata o osnutku razpravljale in ga obogatile z mnogimi tehnimi in konkretnimi pripombami.

Predsednik celjskih sindika-

torov je potem natančneje obrazložil vsebino dokumenta o neposrednih nalogah celjskih sindikatov v zvezi s samoupravnim položajem delovnega človeka, na področju delitve dohodka, nagrajevanja in združevanja v gospodarstvu, naloge v zvezi s

socialno varnostjo delavcev, rekreacijo, oddihom in izobraževanjem, slednjic pa še glede politike delovanja sindikatov na področju stanovanjske gradnje in problematiko v zvezi z organiziranostjo in delovnimi metodami sindikata. Upoštevaje pripombe, ki so bile izrečene med javno razpravo, in utemeljena mišljenja, izražena v razpravi na konferenci, so delegati soglasno tudi sprejeli dokument o neposrednih nalogah celjskih sindikatov.

Podrobneje o delu in sklepih prve konference celjskih sindikatov bomo zaradi zaključka redakcije lahko poročali šele prihodnjic. Za zdaj pa bomo le omenili nekatere neodložljive naloge celjskih sindikatov: dosledno uresničevanje stališča o najnižjem zaslužku 800 din - gre za 1932 delavcev ali za 7 % vseh zaposlenih v občini - za dosledno uresničevanje 42-urnega delovnega tedna - formalno za to nista poskrbela le dva manjša kolektiva! - za sprejemanje sklepov o nadomestilu za čas bolezni, ki ne more biti manjše kot 70 % osebnega dohodka, za ustanovitev skladov za rekreacijo in oddih in tako imenovanega sklada solidarnosti, za aktivnost sindikata pri sprejemanju novih statutov delovnih organizacij.

(vš)

Predlog za zvišanje

Velenje: najnižji osebni dohodek 1971. leta: 900 dinarjev

Občinski odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva Velenje je na zadnji seji sklenil predlagati Občinskemu sindikalnemu svetu Velenje, da začne z akcijo, da bi bil v prihodnjem letu v Šaleški dolini naj-

nižji osebni dohodek 900 dinarjev. O tem predlogu bo v kratkem razpravljalo tudi že predsedstvo velenjskega občinskega sindikalnega sveta.

Sicer pa so na seji občinskega odbora sindikata delavcev industrije in

rudarstva Velenje govorili še o potrebi, da v delovnih organizacijah čimprej izdelajo in sprejmejo programe razvoja do leta 1975. Govorili so še o stanovanjski problematiki zaposlenih ter o vplivu stanovanjskih najemnin na standard delavcev, o nelikvidnosti, o investicijskih naložbah na račun bančnih sredstev, o vzrokih nestabilnosti itd.

Člani odbora pa so tudi obravnavali oddih in rekreacijo zaposlenih in predlagali, da naj bi v prihodnje pri Občinskem sindikalnem svetu Velenje delovala posebna komisija, ki bi usklajevala želje in možnosti delavcev glede letovanja ter poskušala poiskati nove možnosti za letovanje delovnih ljudi iz velenjske občine. Prevladuje tudi mnenje, da bi kazalo že za prihodnje leto enotneje urediti politiko regresiranja zaposlenih.

TREZNO IN PREMIŠLJENO

NADALJEVANJE S 1. STRANI

kaže dramatizirati razmer, saj za to ni vzroka. Pri zavzemanju stališč sindikatov do bodočih ukrepov za stabilizacijo bo potrebna predvsem treznost in premissljenost; kakršnekoli improvizacije ne morejo priti v poštev. Zavedati se moramo, da I. konferenca ZKJ še zdaleč ni odgovorila na vsa vprašanja stabilizacije, dala je le načelno usmeritev, ki jo bo sedaj potrebno uresničevati s konkretnimi ukrepi. Tu pa bodo gotovo nastala različna nasprotja, s katerimi se bodo sindikati morali spoprijeti. Potreben bo torej političen boj, potrebno bo ustvariti med članstvom sindikatov odločno razpoloženje, da vrnitev na nestabilno gospodarjenje ni sprejemljiva. Sindikati morajo razbijati vsako nezaupanje v resnost stabilizacijskega programa, za katerega uresniči-

tevidijo najboljše zagotovilo v odpravljanju pogojev, ki so omogočali različne pritiskne in s tem tudi naraščanje inflacije; to pa bo v prihodnje onemogočeno predvsem s tem, da bodo mnoge važne pristojnosti prenesene s federacije na republike. Sindikati bodo morali zaščititi življenjski standard delovnih ljudi, sodelovati pri saniranju tistih podjetij, ki poslujejo z izgubo, vse delovne organizacije pa pripravljati na poslovanje, ko bodo delovali ukrepi stabilizacije gospodarstva.

Predsedstvo je razpravljalo tudi o dopolnilnem družbenopolitičnem izobraževanju sindikalnega aktiva. Uvodne misli za razpravo je podal podpredsednik RS ZSS Ivo Tavčar, poudaril pa je predvsem veliko potrebnost tega izobraževanja, za katerega boljši uspeh bi bil nujen družbeni dogovor vseh zainteresiranih dejavnikov. M. P.

PRED OBČNIMI ZBORI OSNOVNIH ORGANIZACIJ SINDIKATA V MISLINJSKI DOLINI

Več kot ocena minulega dela

Na občnih zbiorih bodo spregovorili predvsem o vprašanjih, ki zadevajo materialni in družbeni položaj delavcev

Te dni so se začeli sestanki vodstev osnovnih organizacij sindikata v Mislinjski dolini. Na njih obravnavajo priprave na občne zборе, ki naj bi bili opravljeni do konca leta, razpravljajo pa tudi o trenutnih problemih in nalogah slovenjgraških sindikatov.

Tako Občinski sindikalni svet Slovenj Gradec kot vodstva posameznih osnovnih organizacij se zavzemajo, da bi na bližnjih občnih zbiorih kar najbolj podrobno in objektivno ocenili dejavnost osnovnih organizacij sindikata v zadnjih dveh letih. Pri oblikovanju programa za delo v prihodnjem obdobju pa bi morali upoštevati politične cilje in naloge slovenskih sindikatov, sprejete na II. konferenci Zveze sindikatov Slovenije.

Ko na sestankih vodstev osnovnih organizacij pregledujejo delo, opravljeno v zadnjih dveh letih, skušajo ugotoviti, katere naloge so bile in katere niso bile opravljene. Analizirajo zlasti, zakaj posameznih stališč, sklepov in nalog niso opravili. Ponekod tudi ugotavljajo, ali so stališča osnovne organizacije sindikata oziroma slovenjgraških sindikatov dejansko odražala potrebe, mnenja in želje članov in v kolikšni meri so osnovne organizacije sindikata z aktivnostjo, predlogi in stališči vplivale na razreševanje najbolj perečih problemov in nalog v zvezi s položajem in razvojem delovnih organizacij, ali so obravnavali le probleme, ki so bili drugotnega pomena.

V dosedanjih pripravah na občne zборе osnovnih organizacij sindikata

v Mislinjski dolini je prevladalo mnenje, da bi morali na bližnjih zbiorih spregovoriti predvsem o tistih vprašanjih, ki zadevajo materialni in družbeni položaj delavcev. V središču pozornosti bi tako morala biti vprašanja, ki zadevajo predlog srednjeročnega programa razvoja posameznih delovnih organizacij in občine, politiko nagrajevanja, nadomestil, rekreacije in oddiha, stanovanjske gradnje, varstva pri delu, kulture in izobraževanja ter usposabljanja itd. Prezreti ne bi smeli tudi nalog v zvezi z nadaljnjim razvojem in krepitevjo samoupravljanja, saj bi se morale prav osnovne organizacije sindikata prizadevati, da se zagotovi še večji vpliv delovnih ljudi na proizvodnjo in delitev dohodka. Obravnavati bi tudi morali informiranje in izpopolnjevanje notranje zakonodaje. Na občnih zbiorih bi kazalo oceniti, v kolikšni meri so bile pri usklajevanju samoupravne zakonodaje upoštevane intencije XV. ustavnega amandmaja. Pozabiti pa ne bi smeli še na vprašanja in naloge v zvezi s socialnim varstvom zaposlenih. Ugotoviti bi bilo treba, kako v delovnih organizacijah oblikujejo sredstva za razširjeno reprodukcijo, kakšne so možnosti za prestrukturiranje zastarelih in nerentabilnih zmogljivosti v posameznih delovnih organizacijah.

Ob taki vsebinski usmeritvi občnih zborov osnovnih organizacij sindikata v slovenjgraški občini ne bo težko izoblikovati nalog za delo sindikalnih organizacij v prihodnje. Prizadevati pa si bo zlasti treba, da bi bili prav vsi člani sindikalnih organizacij seznanjeni s programi dela, saj utegne biti v tem primeru tudi delo osnovnih organizacij sindikata uspešnejše kot doslej.

Pogumno naproti novim nalogam

Uspešen občni zbor sindikalne organizacije Planiki, Kranj

Čeprav v nekaterih osnovnih organizacijah jadikujejo, češ da letos ne bo možno opraviti občnih zborov, pa je sindikalna organizacija v kranjskem čevljarstvu kombinatu „Planika“ v začetku tedna uspešno opravila to svojo dolžnost.

Občni zbor pa je resnično uspešen: v vsebinskem in organizacijskem smislu. Delegati so se lahko razšli z zadovoljstvom in z zaupanjem v novo vodstvo.

Da je temu tako, gre bržčas iskati vzrok v tem, da je dosedanje vodstvo v svojem poročilu razgrnilo pred delegati program osnovne organizacije v minulem mandatnem obdobju, nato pa brez ovinkov in od točke do točke pojasnilo, kaj je bilo storjenega. Storičenega pa je bilo veliko: akcijski program so tako rekoč v celoti uresničili.

Kar pa zadeva bodoče naloge sindikalne organizacije v kombinatu „Planika“, velja povedati, da zasnova bodočega programa zelo realno izhaja iz zdajšnjih razmer. Sindikat v podjetju podpira samoupravno in upravno vodstvo v prizadevanjih, da bi razširili obseg proizvodnje in poslovanja ter od zdajšnjih 6000 do 7000 parov dnevne proizvodnje v nekaj letih prešli na 10.500 parov dnevne proizvodnje. Naloga ni majhna, saj bodo morali za uresničenje

teh načrtov razen predvidenih sredstev amortizacije zagotoviti iz ostanke dohodka tudi še kakih 300 do 350 milijonov S-dinarjev za investicije.

Politika sindikata se v svojih izbranih področjih tem ciljem. Tako so se delegati na občnem zboru med drugim zavzeli, da bi morali v kombinatu čimprej uresničiti stališča slovenskih sindikatov o najnižji spodnji meji zaslužka ob polnem rednem delovnem času, hkrati pa izoblikovati take instrumente v delovnih osebni dohodkov in dohodka, ki bodo spodbujali interes posameznika za višjo produktivnost dela, obenem pa zagotavljali izboljšanje življenjskih in delovnih razmer zaposlenih. Občni zbor se je zavzel, da v podjetju čimprej dokončajo s pravnomočno analitične ocene delovnih mest, govorili so o izboljšanju sistema obveščanja, o intenzivnejšem izobraževanju proizvajalcev upravljalcev - nasploh o večji skrbnosti za socialno varnost delavca v „Planiki“. Kot prioriteto nalogo pa so delegati zadolžili novo vodstvo, da v prihodnjih dneh, ko bodo usklajevali interno zakonodajo z določili XV. ustavnega amandmaja in snovali bodoči razvoj samoupravnih odnosov, razvija kar najbolj široko javno razpravo.

Pravna posvetovalnica DE

VPRAŠANJE:

Postala sem lastnica stanovanjske hiše, v kateri je zasedeno stanovanje. Nosilec stanovanjske pravice v tem stanovanju mi plačuje najemnino v višini, kot jo je določilo stanovanjsko podjetje po ocenitvi stanovanja. Mnenja sem, da je takšna najemnina preizka. Ali lahko nosilcu stanovanjske pravice enostransko povišam najemnino za stanovanje, ki ga uporablja?

M. I. - Velenje

ODGOVOR:

Višina najemnine se med lastnikom stanovanja in imetnikom stanovanjske pravice določi sporazumno s stanovanjsko pogodbo. Spremembo tistega dela stanovanjske pogodbe, ki določa višino mesečne najemnine za stanovanje, lahko dosežete le v sporazumu s

sopogodbenikom, v tem primeru torej z imetnikom stanovanjske pravice. Če se z njim ne morete o tem sporazumeti, lahko predložite primerno višino stanovanjske najemnine. Sodišče bo pri tem upoštevalo kriterije, kakršni so na splošno v veljavi pri odmeri stanovanjskih najemnin glede na obseg, kraj in kvaliteto stanovanja.

M. KNAFELIC

KUĀON DE - Pravna posvetovalnica

PO STOPINJAH PRIPOROČILA SINDIKATOV O NAJMANJŠEM ZASLUŽKU 800 DINARJEV ZA NORMALNO DELO V REDNEM DELOVNEM ČASU

Koper: Za 1500 ljudi gre!

Iz izjave TIHOMILA JAVORŠKA, predsednika obalnega sveta v Kopru: »Marca letos, ko so se sindikati na obali zavzeli za najmanjši zaslužek 800 din, je manj kot toliko prejelo kakih 4000 delavcev med 22.800, kolikor jih je zaposlenih v občinah Koper, Izola in Piran. Manj kot 800 din trenutno zasluži le še 1500 delavcev, zvečine tistih, ki so zaposleni v tovarnah Delamaris in Mehanotehnika. Tudi v teh dveh in še v nekaterih manjših kolektivih se razmere zboljšujejo. Pričakujemo, da bodo priporočila sindikatov vsaj zdaj in bolj podprle tudi občinske skupščine

Zavoljo razvitega turističnega prometa so življenjski stroški na slovenski obali med najvišjimi pri nas. Prav zaradi tega so delovne organizacije iz koprške, izolske in piranske občine pred težko nalogo, kako zaposlenim zagotoviti vsaj približno takšno raven osebnih dohodkov, kot bi jih imeli, če bi delali in živeli kje drugje v Sloveniji. Upoštevaje zlasti ti dve dejstvi se je obalni sindikalni svet v Kopru že v marcu letos zavzel, da bi v vseh kolektivih na obalnem območju zaposlenim zagotovili najmanjši zaslužek 800 dinarjev mesečno.

Zaradi takratnega sklepa obalnih sindikatov je marsikdo po Sloveniji prišlo do precejšnjega razburjenja, češ da v Kopru segajo previsoko in da bo njihovo priporočilo sprožilo prehud plaz zahtev. Konferenca slovenskih sindikatov, ki je tri mesece kasneje zavzela enako stališče, je sindikalnim delavcem s slovenske obale dala prav.

KAJ SO DOSEGLI, KAJ JIH SE ČAKA?

»Marca letos je v vseh treh občinah na slovenski obali zaslužilo manj kot 800 dinarjev mesečno kakih 4000 izmed skupno 22.800 zaposlenih. In kaj ugotavljate zdaj?« smo vprašali Tihomila Javorška, predsednika obalnega sindikalnega sveta v Kopru.

»Sodeč po podatkih za september je manj kot 800 dinarjev mesečno za normalno delo v rednem delovnem času prejelo le še 1500 delavcev, med njimi pa je večina zaposlenih v tovarnah Mehanotehnika in Delamaris in še v nekaterih manjših delovnih organizacijah. Na izboljšanje razmer v času od marca do danes pa so odločilno vplivale organizacijske in druge spremembe v tovarni TOMOS. Zavoljo boljših proizvodnih uspehov zdaj tam lahko izplačujejo tudi bistveno boljše zaslužke. O prizadevanjih kolektiva TOMOS ste v DE že pisali, zato drugih podrobnosti ne bi navajal.

»Kakšne pa so možnosti, da bi v najbližji prihodnosti na obalnem področju povsem odpravili zaslužke izpod 800 dinarjev na mesec?«

»Rekel bi, da so te možnosti kar dobre. Kaže namreč, da v kolektivih spoznavajo, da je težave in probleme možno razreševati predvsem znotraj lastne hiše, denimo z organizacijskimi

spremembami, s posegi v tehnologijo in podobno. Po tej poti je šel TOMOS, po enaki poti gresta DELAMARIS in MEHANOTEHNIKA. V teh kolektivih so osnovne organizacije sindikata zahtevale od samoupravnih organov, od strokovnih služb in od vodstev podjetij, da poskrbijo za tako tehnologijo in vsaj najmanjši zaslužek, kot ga zahtevamo v sindikatih. Kot rečeno, je TOMOS pri tem že dosegel tisto, kar je zahtevala sindikalna organizacija. V tovarni DELAMARIS zdaj pripravljajo tak pravilnik o delitvi delovnih obveznosti. V podjetju MEHANOTEHNIKA pa se je osnovna organizacija sindikata zavzela za minimum 700 din, kar pa bi — upoštevaje povprečno presežanje delovnih obveznosti — tudi pomenilo najmanj 800 dinarjev mesečnega zaslužka za najnižje kategorije zaposlenih. Obalni sindikalni svet v Kopru podpira pobudo osnovne organizacije sindikata v tovarni Mehanotehnika, da je sploh sprožila zahtevo po ureditvi nagrajevanja v tovarni. Sodimo pa, da bi glede na svoje poslovne uspehe tudi Mehanotehnika lahko zaposlenim zagotovili start pri 800 dinarjih. Prav zato se ne moremo strinjati s tem, da bi v tej sindikalni organizaciji zagovarjali stališče, ki ni v skladu s priporočilom obalnega sindikalnega sveta in slovenskih sindikatov. Poskušali bomo vplivati, da bi se tudi sindikalna organiza-

cija v tej tovarni že v sedanjem trenutku borila za uresničevanje stališča, kot ga izraža priporočilo obalnih in tudi slovenskih sindikatov.

SINDIKAT ŠE NAPREJ OSAMLJEN ALI PA ...

»Tovariš Javoršek, najbrž ne bo lahko odgovoriti na naše vprašanje, pa vendar: ali in v čem so prizadevanja sindikatov za izboljšanje življenjskih razmer zaposlenih podprli tudi drugi družbeno-politični dejavniki na slovenski obali?«

»Sindikati smo začeli z akcijo na tem področju; sodeč po podatkih jo tudi vodimo proti uspešnemu zaključku. Vendar pri tem prihajamo v nekakšno

KAM BI DEL?

Na zadnji seji predsedstva Mestnega sindikalnega sveta Ljubljane so obravnavali tudi finančno poslovanje ljubljanskih sindikatov. Predsednik nadzornega odbora je poročal, da je to poslovanje naravnost vzorno. Bolj kot to, so zbudili pozornost podatki, da je ljubljanski Mestni sindikalni svet v devetih mesecih letos prihranil nič manj kot 94 milijonov starih dinarjev, ki se na ta naslov stekajo iz sindikalne članarine in da ima 60 milijonov starih dinarjev že oročenih pri banki.

Medtem ko so za slednjih 60 milijonov starih dinarjev takoj pojasnili, da so to »rezervirana« sredstva za razreševanje problematike otroškega varstva v Ljubljani, nikakor niso mogli najti odgovora, kam s 94 milijoni starih dinarjev. Morda jih bodo deležni brezposleni?

STONE KROPUŠEK:
Stabilizacijski ukrepi morajo temeljiti na potrebah in realnih interesih gospodarstva, ne pa na političnih pritiskih ● Nadaljnja rast gospodarstva je odvisna samo od krepitve njegovega materialnega položaja ● Najvažnejša naloga sindikatov je zaščititi življenjski standard delovnih ljudi

Povečati manevrski prostor gospodarstva

(Nadaljevanje s 1. strani)

linearno delujejo na celotno ekonomiko — denimo o zamrznitvi vseh cen, o linearnem zmanjšanju investicijske porabe, splošne porabe itd. Takšni ukrepi pa pomenijo samo zamrznitev obstoječega stanja, z vsemi napakami in neskladji, ki nam povzročajo glavobol. Zaradi tega menimo, da bi ti ukrepi morali biti diferencirani in da bi razlike morale biti pogojene s potrebami gospodarstva, ne pa morda izsiljene s političnimi pritiski. Takšen gospodarsko pogojen pristop k diferenciranju stabilizacijskih ukrepov pa bo možen le tedaj, če bomo s federacijo v čim večji meri prenesli pravice in obveznosti na republike in na druge subjekte združenega dela.

VPRAŠANJE: Kaj naj bi po vašem mnenju še zadržala federacija, kaj pa naj bi prenesli na republike?

ODGOVOR: Federaciji naj bi v bodoče ostal samo še njen proračun, ki pa bi ga bilo potrebno precej »oklestiti«, in sklad za nerazvite, ki bi posloval po kreditnih načelih, s sedanjo stopnjo prispevkov, se pravi do 1,85 % družbenega proizvoda. Vse druge obveznosti federacije, predvsem pa investicijske, bi bilo potrebno prenesti na republike, in to skupaj z dolgovi, anuitetami in sredstvi — potem pa naj republike odločajo, kaj hočejo ali kaj zmorejo. Sklad za regresiranje izvoza bi bilo prav tako potrebno ukiniti oziroma naj bi se tak sklad formalno na podlagi sredstev neposredno in posredno zainteresiranega gospodarstva. Rekel sem že, da bi proračun federacije bilo potrebno »oklestiti«, dodam pa naj še, da bi se federacija morala odrediti regulativni dejavnosti, ki zadeva socialne obveznosti in davkatve, zdravstveno politiko itd. Te stvari naj urejajo republike v skladu s svojimi specifičnimi potrebami in seveda v skladu s svojimi možnostmi.

VPRAŠANJE: V Sloveniji imamo kakih 60 delovnih organizacij, ki poslujejo z izgubo. Kakšen je odnos slovenskih sindikatov do izgub v gospodarstvu nasploh in kje vidite izhod iz tega položaja?

ODGOVOR: Naj poudarim najprej to, da izgub gospodarstva ne moremo pokrivati na ravni federacije. To je stvar republik predvsem

pa delovnih organizacij samih. Podjetja, ki poslujejo z izgubo, je treba sanirati s pomočjo skladov skupnih rezerv občin in republike ter s pomočjo bančnih sredstev. Interventirati moramo z razvojnimi programi teh delovnih organizacij, katerih proizvodnjo moramo prestrukturirati. Tu se bomo morali tudi sindikati zelo angažirati, saj takšne delovne organizacije lahko postanejo žarišča konfliktnih situacij, ki bodo pritiskala tudi na odlašanje z ukrepi, ki so sicer nujni.

VPRAŠANJE: Slišati je, da bo menda prišlo tudi do zamrznitve osebnih dohodkov?

ODGOVOR: V sindikatih menimo, da je naša najvažnejša naloga zaščititi standard delovnih ljudi, ne dovoliti, da bi se znižal, čeprav se zavedamo, da bo nekaj časa najbrž stagniral oziroma počasneje narasčal. Kar pa zadeva politiko osebnih dohodkov, moram povedati, da smo v sindikatih odločno proti njihovemu zamrzovanju, saj bi s tem zamrznili še tiste samoupravne pravice, ki jih sedaj delovne organizacije zares imajo. Osebnih dohodkov morajo biti ekonomska kategorija, to pa so lahko le v sorazmerno stabilnih ekonomskih razmerah. Če pa takšne stabilnosti ni, potem osebni dohodki dobivajo elemente politične in socialne kategorije.

Naj s tem v zvezi poudarim še to, da bi bilo potrebno pospešiti opredelitev politike do usmerjanja dohodka. V Zvezi sindikatov Slovenije menimo, da bi morali čimprej sprejeti republiški zakon o usmerjanju dohodka. Dovolj bi bilo, če bi v sedanjih fazi ta zakon uredil vsaj postopno samoupravnega dogovora in obveznost, da se takšen dogovor sklene, kriteriji za delitev dohodka pa bi se potem lahko oblikovali s pomočjo družbenega dogovora in v praksi samoupravnega dogovarjanja. V to so tudi usmerjena naša sedanja prizadevanja.

M. P.

GLASILA DELOVNIH ORGANIZACIJ SLOVENIJE

Tudi tebi, bralec, nekaj nasvetov in priporočil!

V enem od sestavkov smo govorili, kaj pričakujemo od dobrega glasila, in poudarili, da mora ta tisk zagotavljati med bralci seznanjenost z delom organov samoupravljanja, strokovno vodstvenih organov in družbeno-političnih organizacij; oblikovati mora med bralci socialistično javno mnenje; izmenjavati med člani delovne skupnosti mnenja, stališča in poglede ter bralce obveščati o celotnem dogajanju v delovni organizaciji.

Ker razmišljanje o glasilih delovnih organizacij ne bi bilo popolno, če ne bi spregovorili tudi o njihovih bralcih, posvečamo današnji sestavek prav njim. Očitno je namreč, da glasilo ne more biti dobro, če se v njem ne pojavljajo s svojimi sestavki tudi bralci!

KAJ ZANIMA BRALCE?

Točnega odgovora, kaj predvsem zanima bralce glasila delovne organizacije, še ne vemo. Verjetno ga bomo dobili čez pol leta. Takrat računamo, da bo končana druga faza raziskave o glasilih delovnih organizacij v Sloveniji, saj je njen namen predvsem ugotoviti učinkovitost tega tiska in želje bralcev. Lahko pa kljub temu povzame ugotovitve nekaterih raziskav o glasilih delovnih organizacij na Gorenjskem in v Mariboru. Opozorile so, da se člani delovnih skupnosti, kjer izdajajo taka glasila, zanimajo kot bralci predvsem za sestavke o gospodarjenju in poslovanju posameznih delovnih enot in ce-

lotne delovne organizacije, o problemih in možnostih, da bi probleme rešili, o možnostih za nadaljnji razvoj posameznih oddelkov, obratov in vse delovne organizacije, pa tudi o delu posameznikov in delovnih skupin. Lahko bi rekli, da bralce zanimajo predvsem naslednja vsebinska področja: 1. gospodarjenje in poslovanje; 2. nagrajevanje po delu; 3. možnosti za napredovanje; 4. odnosi med zaposlenimi; 5. delovne razmere itd.

Kaj pomenijo takšne ugotovitve? Predvsem, da bi kazalo pri urejanju glasila upoštevati take želje bralcev in da bi bilo treba v takšna prizadevanja pritegniti bralce same. Nemogoče je namreč uredniku in članom uredniškega odbora v celoti napisati za vsako izdajo najrazličnejše vrste sestavkov. To pa lahko storijo bralci!

JE RES TAKO TEŽKO NAPISATI SESTAVEK ZA GLASILO?

Res, napisati sestavek za glasilo ni lahko. Četudi ve, kaj bi rad povedal, marsikdo zaradi pomanjkanja izkušnje tega ne zna ustrezno opisati. Večina občasnih dopisnikov, s katerimi sem se srečeval pri urejanju glasila, je bila pripravljena od časa do časa napisati kak sestavek, toda ne brez pogoja... In ta je nasvet, kako začeti!

Kaj naj svetujem vsem tistim bralcem, ki bi bili pripravljeni napisati sestavek za svoje glasilo? Mislim, da bi morali upoštevati predvsem naslednje: Uredite svoje misli in preudarite, kaj utegne zanimati vaše sodelavce.

Določite zaporedje, v katerem nameravate povedati zanimivosti.

Določite, kaj je najbolj pomembno in iz tiste misli izberite kratek naslov. Preverite, ali bo vaš sestavek odgovoril na vprašanja: a) kaj pripovedujem bralcem; b) kdo so glavne osebe in predmeti; c) kdaj in kje se pripoved dogaja; d) kakšni so vzroki ali posledice; e) kako pojasnjujete opisani dogodek, pojav ali problem.

Napišite sestavek, ki naj ne bo predolg; odstavki in stavki naj bodo kratki. Napisan sestavek čez dan ali dva ponovno preberite in popravite, kar vam ni všeč.

Tak pristop omogoča logično razmišljanje in sklepanje pa tudi jasno pisanje. In ker se je mogoče nasloniti na urednika, priporočam najtesnejše sodelovanje z njim. Če tudi bo katerega izmed stavkov prečrtal ali celo pripisal novega, mu tega ne zamerite. Redno dopisovanje v glasilo in tesno sodelovanje z urednikom vam bo prav gotovo koristilo. Zvedeli boste za svoje najbolj očitne napake, ki jih delate pri pisanju.

KO PIŠETE, MISLITE NA BRALCE!

Med najbolj pogostimi napakami, ki jih delajo dopisniki glasil delovnih organizacij, je želja po močnem vtisu. Tej zmoti se je mogoče izogniti, če pisec pozna bralce in ve, kaj jih zanima in kako razšojajo o posameznih problemih, pojavih in dogodkih. Zato je pri odločanju, kako napisati sestavek o neki zadevi, bistveno imeti pred očmi bralce, ne pa težiti, da bi naredili nanje močan vtis. Vtis je namreč odvisen od vsebine in načina, s katerim se vsebino bralcem predstavi.

Tako torej svetujem vsakomur, ki se je odločil napisati sestavek za glasilo, naj se izraža jasno in sproščeno. Sloj podajanja naj bo čim bližji njegovemu slogu pripovedovanja. Prav tako pestrost v načinih podajanja poživlja glasilo, v katerem se po navadi spričo pomanjkanja sodelavcev kaj rada pojavlja monotonost in uniformiranost v pisanju.

Kogar pa pisanje za glasilo delovne organizacije podrobneje zanima in bi se rad poskusil tudi v različnih novinarskih in novinarsko-literarnih vrsteh poročanja, priporočam knjigo »Kako informirati samoupravljavce«, ki jo je založila in izdala delavska univerza »Tomo Brejč« v Kranju.

DUŠAN REBOLJ

PRIHODNJIČ:

»KAJ NAJ DELA UREDNIŠKI ODBOR?«

Rešitev ni administrativno omejevanje

Da bi zmanjšali deficit v plačilni bilanci, je nujna nadaljnja liberalizacija deviznega sistema

Deficit naše devetmesečne blagovne menjave s tujino znaša 10,5 milijarde dinarjev. Pretežni del tega deficita je posledica uvoza reprodukcijskega materiala, saj se je v juniju povečal za 43, v juliju za 62, v avgustu pa že za 75 %. Tako znaša deficit tako imenovanega „kovin-

skega kompleksa“ 6,5 milijarde ali 70 % vsega deficita. Od tega odpade 3,2 milijarde na uvoz opreme, preostalo pa na reprodukcijski material. Izvoz celotnega kovinskega kompleksa je hkrati znašal 5,8 milijarde dinarjev. Ker je od kovinsko-predelovalne industrije odvisen razvoj ali

zastoj vse industrije, postaja sedanja negativna plačilna bilanca, za katero je v največji meri kriva prav ta industrija, osnovna zavora razvoja najvažnejšega dela gospodarstva.

Sedanje povečanje uvoza ni kratkoročnega značaja. Izhod iz seda-

njih razmer – tisti stalni in ne le zasilni – zato ni v administrativnem omejevanju uvoza, kar smo storili z novimi ukrepi, ampak v stvarnih cenah domačega gospodarstva. Tudi višina sedanjih plačil, s katerimi je jugoslovansko gospodarstvo pove-

zano s svetovnim – kakih 8 milijard dolarjev – kaže, da rešitev ni omejevanje, ampak nadaljnja sprostitve uvoza in nujnost, naj dobi devize za vse gospodarstvo, ne pa samo finalist.

-pk-

Nezamrznjena zahteva

Skupnost jugoslovanskih železnic vztraja pri zahtevi, da se s 1. januarjem povečajo tarife za prevoz potnikov v notranjem prometu za 15 %, v mednarodnem za 30 %, za prevoz blaga pa za 17 %. Generalni direktor skupnosti trdi, da so železnice prisiljene povečati ceno. Z lanskim 9-odstotnim povečanjem so namreč pokrili samo razliko v cenah uslug, premoga in opreme. Ker železnica ne more svobodno določati cen za prevoz blaga, taka politika ovira ureditve programa modernizacije glavnih prog in zmogljivosti. V zadnjih dveh letih so se gradbena in druga dela pri elektrifikaciji prog od Jesenic do Škopja in od Ploč do Vipolje podražila za 1.300 milijonov din. Skupnost JŽ ne ve, kje naj ta denar dobi, če ne bo dobila dovoljenja za povečanje cen.

Komentatorjev stolpec

KAKŠNI DOGOVORI?

Zdaj, ko je prva seja konference ZKJ za nami, je postalo jasno, da bo mogoče mednacionalne odnose in enotnost jugoslovanskih narodov krepiti le z dogovarjanjem med njimi, ne pa z administrativno avtoriteto zveze. Zastavlja pa se vprašanje – vsaj nekateri ga zastavljajo – o čem vse se dogovarjati.

Če bi se glasil odgovor „o vsem“, bi se medrepubliško dogovarjanje slej ko prej spremenilo v navadno mešetarenje, ki bi ekonomskemu razvoju Jugoslavije bolj škodilo kot koristilo. Zato bo bolj prav, če zapišemo, da je o nespornih dejstvih in o načelno že stokrat preletih stvarih odveč vsak dogovor, tudi samoupravni.

Zadnji čas je, da se namesto nemočnega zmigovanja z rameni, češ, saj bodo vsa pomembna sporna vprašanja tako ali tako rešena z mednacionalnim samoupravnim dogovorom, končno le opredelimo, katera so tista vprašanja, ki jih ni mogoče vključiti v kakršnokoli pogajanja, tudi samoupravna ne. Prav široke možnosti dogovarjanja o najrazličnejših zadevah že več let vnašajo težke konflikte v delovanje naše družbe in gospodarstva. Konvertibilnost dinarja na primer ne more biti predmet pogajanj. Že v resoluciji o ekonomski politiki za leto 1966 je dilo določeno, da moramo ustvariti možnosti za razvoj tržišča kapitala, v letu 1970 pa, po stari navadi, ponovno začnemo ideološke razprave, ali je treba ali ne „dopustiti“ ustvarjanje takšnega tržišča. Ponovno razpravljamo o tem, ali so nam potrebne takšne banke, kot jih pozna tržno gospodarstvo, ali naj si izmislimo takšne, ki nam „ustrezajo“. Tržno gospodarstvo res nima na voljo povsem uspešnih receptov ekonomske politike, dejstvo pa je, da je težko oblikovati kakršnokoli politiko, če se tržno gospodarstvo ne izraža v skupnih imenovalcih, ki so izven sporov in dogovorov. Prvi koraki k skupnemu imenovalcu, ki smo jih napravili z reformo, so v mnogočem spremenili naše gospodarstvo. Sedanje poigravanje s tem skupnim imenovalcem – z reformo – preti, da bo devalviralo vse te rezultate in žrtve. Pogoj za vstop v „drugo obdobje reforme“ je zato lahko le dogovor, da ne bo nobenega dogovarjanja o tistem, kar so skupni imenovalci tržnega gospodarstva.

Konferenca ZKJ se je odločno zavzela za smotrnejše gospodarjenje, za socialno varnost delovnih ljudi, naraščanje materialnih pristojnosti samoupravljanja in gospodarstva, za skorajšnje konvertibilnost dinarja – z eno besedo: ne le za rehabilitacijo, ampak za zmago reforme! To pa pomeni, da smo se dolžni dogovarjati o vsem, o čemer se dogovarjamo, le ob upoštevanju objektivnega delovanja ekonomskih zakonitosti. Vsakršno drugačno dogovarjanje bi nedvomno odložilo uresničitev reforme za nadaljnjih pet in več let.

VINKO BLATNIK

OČITNO JE, DA SMO PROBLEME PODCENJEVALI

Inž. IVAN KUKOVEC na prvi konferenci ZKJ: O nalogah in akcijah komunistov, sindikalnih organizacij kmetijstva, živilske in tobačne industrije Slovenije pri oblikovanju in uveljavljanju stališč in sklepov konference ZKS in ZKJ o razvoju socialističnih odnosov v kmetijstvu in na vasi

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Dovolite mi, da se v svoji razpravi konkretnije dotaknem samo enega problema, obravnavanega v predloženi resoluciji, za katerega smo v sindikatih po svoji politični funkciji najbolj zavzeti – to je področje samoupravnih odnosov in neposredni proizvodnji in še posebej problemov v združenem samoupravljanju. Zdi se mi, da je to vprašanje v tekstu resolucije premalo čvrsto in jasno obdelano. Na našem republiškem odboru smo izdelali več študij o teh problemih. V to smo bili prisiljeni, ker se sistematično nihče strokovno in znanstveno ne ukvarja s temi problemi, na drugi strani pa se postavljajo vse bolj zahtevna vprašanja nadaljnega razvoja samoupravnih odnosov, kar še zlasti velja za kmetijstvo.

Naše študije so nesporno pokazale, da smo pred odločilnim trenutkom, ko je potrebno v teoriji in praksi samoupravljanja v kmetijstvu, posebno še v združništvu, narediti kvaliteten premik, in sicer v tem smislu, da razširimo izkušnje dobre samoupravne prakse na vse kmetijske organizacije. Na ta način se bomo najlažje spoprijemali z grobim poenostavljanjem samoupravljanja in tudi nepotrebnim kompliciranjem samoupravnih razmerij. Odločno je potrebno uveljaviti neposredno odločanje delavcev in kmetov o načinu ustvarjanja in delitvi dohodka v osnovnih samoupravnih celicah. Le tako bomo paralizirali etatistične in centralistične težnje, ki so zelo zaznavne. Predvsem pa se je potrebno energično postaviti po robu kršenju lastne zakonodaje z najrazličnejšimi postopki v praksi, ki nimajo nič skupnega s samoupravo.

Študije nas še posebej opozarjajo na to, da je moderno samoupravljanje možno samo tam, kjer ga imajo v rokah usposobljeni in osveščeni ljudje, ki vedo, kaj hočejo doseči. To pa nikakor ne pomeni, da morajo imeti vsi fakulteto.

V združenem samoupravljanju smo še posebej postavljeni pred dej-

stvo, da na energično zahtevo kmetov, ki hočejo postati vse bolj aktivni kreatorji samoupravljanja in gospodarjenja v kmetijskih organizacijah, hitro popravimo dosežane napake in razvijemo možnosti za čim širše vključevanje vseh kmetijskih blagovnih proizvajalcev v samoupravno organiziranost in odnose.

V Sloveniji smo razčistili z mnenjem, da bi naj razvijali kmečko samoupravo ločeno od delavske samouprave kmetijskih ali drugih gospodarskih organizacij. Spričo neurejenih razmer v samoupravljanju in v ekonomskih odnosih so se namreč pojavile tudi take ideje. Smatramo pa, da lahko vodi taka pot samo nazaj, ker rešuje probleme po liniji najmanjšega odpora in predvsem v škodo kmetov samih, čeprav bi v prvem trenutku lahko dobili vtis, da bi bilo to bolje za kmete. Morda bi bili tudi prvi učinki navidezno res taki, toda to bi bila le prevara, saj bi v tem primeru umetno razdvojili dolgoročne družbene in ekonomske interese delavcev in kmetov, ki pa so v naši družbi popolnoma enaki.

V sindikatih sodimo, da je napačno kritizirati sedanje razmere v samoupravljanju na podlagi posplošnih ocen in vse povprek. Napačno je tudi podcenjevati sedanjo fazo razvoja samoupravnih odnosov v kmetijstvu in združništvu, da bi jih lahko ignorirali na račun preživelih konceptov. Do kraja napačno pa bi bilo na silo, celo s silo zakona rušiti sedanji sistem in vsiljevati neke nove koncepte in eksperimente, ki ne izvirajo iz dosežane bogate samoupravne prakse. Vednar se ob tem dobro zavedamo, da je samoupravna praksa dejansko že prerasla sedanjo togo zakonodajo o združništvu. Za renovacijo oziroma kodifikacijo te zakonodaje – predvsem v statutih kmetijskih organizacij – je potrebno sprostiti pobudo za nastanek in razvoj bogastva oblik združnega organiziranja in samoupravljanja, da bi tako čimbolje približali samoupravo vasem in kmetom in da bi se razvila široka osnova neposrednega samoupravljanja na vasi. Vse te oblike

Inž. IVAN KUKOVEC, tajnik RO sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije

samoupravne organiziranosti pa morajo sloneti na čistih političnih in ekonomskih osnovah, v skladu z našimi sistemskimi rešitvami. Te osnove samoupravne celice pa morajo biti organsko in čimbolj čvrsto povezane v družbeno gospodarstvo in ne v nekaj vzporednega. Razvijati moramo namreč gospodarsko dovolj sposobne agro-živilske komplekse, in to predvsem v interesu kmetov – blagovnih proizvajalcev, da bodo tako dobili trajnejšo in jasno proizvodno usmeritev na podlagi jasnih razmer na tržišču. Le na ta način je tudi možno graditi sistem za dobro vzdrževanje ravnovesja med proizvodnjo in potrošnjo.

Naj mi bo dovoljeno reči še naslednje: ko za danes in za jutri na kvalitetno nov način obravnavamo družbeno-ekonomsko vlogo kmeta, kooperacije in združništva, se mi vsiljuje vprašanje, ali ni že nastopil tudi čas, da komunisti v sindikatih politično presodimo, ali ni mesto našega kmeta – samoupravljavca tudi v naši sindikalni organizaciji? Mislim, da govori veliko več stvari za kot proti temu!

V OBJEKTIVU

Bistriški prvak

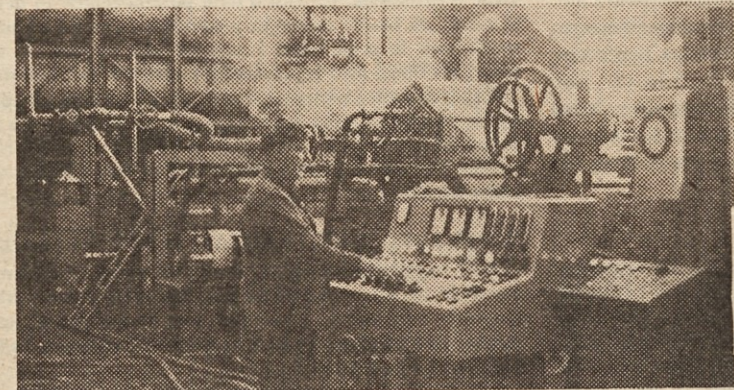
Skoki v razvoju, ki jih je v petindvajsetih letih dosegel „Lesonit“, so res zavidanja vredni.

„Ob ustanovitvi podjetja je proizvodnja znašala 4.000 ton letno, šest let pozneje se je povzpela na 8.000 ton izdelkov, 1958. leta na 16.000 ton, letos pa že na 35.000 ton najrazličnejših lesenitnih izdelkov in kaširanih plošč“, je povedal Albin Kuret, direktor podjetja.

Pot do proizvodnje, ki je organizirana na evropski ravni, je bila trda. Razen v letih 1966 – 1967 podjetje ni nikoli zašlo v krizo. Zato se tudi danes kolektiv lahko pohvali z rezultati gospodarjenja, kot jih nismo navajeni vsak dan slišati: letos bo vrednost njihove proizvodnje znašala več

kot 8 milijard starih dinarjev, sklade podjetja pa so v primerjavi z lanskim in predlanskim letom celo potrojili ter amortizacijsko dobo skrajšali z 11 na 5 let. Da bi dosegli to, so morali investirati v modernizacijo proizvodnje in izboljšanje tehnologije več kot 4 milijarde starih dinarjev, v glavnem lastnih sredstev, dobili pa so tudi komercialni kredit švedskega partnerja in kredit koprške banke. Načrti „Lesonita“ so veliki. Po-

staviti nameravajo še eno proizvodno linijo, tako da bi 1973. leta proizvodnja znašala že blizu 90.000 ton izdelkov. Vrednost proizvodnje se bo tedaj približala 18 milijardam, medtem ko bodo za sklade namenili kar 3 milijarde starih dinarjev. Naj povemo še tole: že danes pa v „Lesonitu“ dosegajo profitno stopnjo v višini 22–24 odstotkov, s čimer se lahko pohvalijo le v najbolj razvitih tovrstnih tovarnah na Švedskem.

Z rekonstrukcijo tovarne je dosegel „Lesonit“ evropsko produktivnost in se lahko primerja z znanimi švedskimi tovrstnimi tovarnami.

„Lesonit“ iz Ilirske Bistrice sodi tudi med uspešne evropske avtomobilske tovarne. Vsak dan odpremo na tistih ton izdelkov.

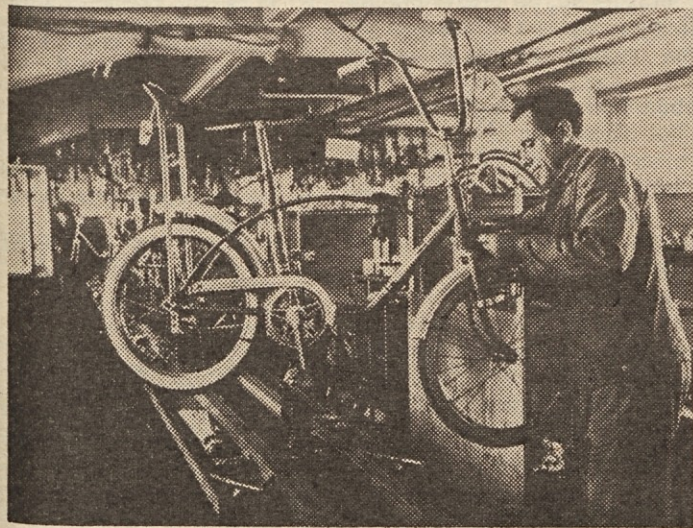
S KAMERO PO KOLEKTIVIH

APOLLO 12 PRISTAL V ROGU

V tovarni koles Rog so začeli izdelovati novo kolo. Zadnja leta, kot pravijo, je začelo prodirati na evropsko tržišče kolo ameriškega tipa. Zato so se v Rogu odločili in s primerno preureditvijo skonstruirali podoben tip in prav pred kratkim ponudili tržišču poskusno serijo teh novih koles — Apollo-12.

Sedaj naredijo v Rogu dnevno 400 komadov koles „starega tipa“, 350 do 400 ponyjev in več kot 100 komadov „ekspresov“ s Puchovim motorjem.

Apollo-12 že nekaj dni prodajajo tudi v trgovinah, kjer velja 600 dinarjev.

KOKO V NOVIH PROSTORIH

Pred dobrima dvema mesecema se je konjiška konfekcija KOKO, ki predstavlja eno izmed enot kombinata KONUS, preselila v nove proizvodne prostore. Raznih dejavnosti v obratu KOKO pa ni pomemben samo zaradi tega, ker prek njega KONUS v večji meri finalizira lastno usnje v usnjeno konfekcijo, ampak tudi zaradi povečanih možnosti zaposlovanja ženske delovne sile. Obrat KOKO trenutno nudi delo in kruh 230 ženskam, ki naj bi v najbližji prihodnosti dobile še okoli 60 novih sodelavk. Ko pa bo KOKO dokončno opremljen in urejen, naj bi zaposloval blizu 450 ljudi.

OBISK V TOVARNI LESOVINE IN LEPENKE V PREVALJAH

Vendarle na trdnih tleh

Medtem ko je ta prevaljski kolektiv »prigospodaril« leta 1968 izgubo, bo ostalo letos ob povprečnem osebnem dohodku 1000 din na zaposlenega nekaj sredstev tudi za sklade

Pred letom dni so bili v Tovarni lesovine in lepenke na Prevaljah v velikih težavah. Najbolj jih je skrbelo, kako uresničiti sanacijski program, ki so ga sprejeli, potem ko so leto 1968 končali z izgubo. Sami nalogom niso bili kos. Na pomoč sta zato priskočila občinski sklad skupnih rezerv gospodarskih organizacij občine Ravne na Koroškem in Kreditna banka Celje ter odobrila posojilo oziroma podaljšala rok odplačila že odobrenih kreditov.

Lani so v prevaljski Tovarni lesovine in lepenke uspeli odstraniti glavne napake v tehnološkem pro-

cesu, čeprav zaradi pomanjkanja denarja vsega niso mogli opraviti. Instalirana zmogljivost proizvodnih naprav v tovarni je za letno proizvodnjo 5500 ton lepenke, vendar je še zmeraj ostalo „ozko grlo“ — priprava mase.

PROIZVODNJA SE JE LETOS POVEČALA ZA 35 %

Ko so pred dnevi v Tovarni lesovine in lepenke na Prevaljah pregledovali dosežke letošnjega devetmesečnega gospodarjenja, so z zadovoljstvom ugotovili, da so proizvedli

3626 ton lepenke — lani le 2685 ton — in da se je v primerjavi z lanskim letom povečal obseg proizvodnje za 35 % njena vrednost pa za 26 %. Ob povečanju števila zaposlenih za 13 delavcev so se precej popravili tudi osebni dohodki zaposlenih, ki so bili lani v povprečju le 681 dinarjev, letos pa so se do konca septembra povzpeli že na 1000 dinarjev na zaposlenega.

Za letos računajo, da bo 120 zaposlenih izdelalo kakih 4800 ton lepenke v vrednosti 11 milijonov dinarjev, na tuja tržišča — v Avstrijo, Italijo in na Češkoslovaško — pa bodo odpremili za približno 2,2 milijona dinarjev lepenke. Možnosti za izvoz so velike, saj bi lahko prodali na tuja tržišča celotno proizvodnjo.

KMALU EDINI VEČJI PROIZVAJALEC BELE LEPENKE PRI NAS?

Ko že pišemo o letošnji proizvodnji, naj mimogrede še omenimo, da so na Prevaljah letos začeli z novo pro-

izvodnjo embalaže v sodelovanju z avstrijskim partnerjem.

Prevaljska tovarna bo, kot vse kaže, kaj kmalu postala edini pomembnejši proizvajalec bele lepenke pri nas. Tovarni v Trzihu in Podvelki v celoti oziroma deloma preusmerjajo proizvodnjo. Letno potrebujemo v Jugoslaviji kakih 6000 do 7000 ton bele lepenke, zmogljivosti tovarne na Prevaljah pa so 5500 ton. Bojazni glede prodaje lepenke, upoštevaje tudi možnosti za izvoz, torej ni. Vprašanje pa je, kolikšen kos kruha bo še dajala ta proizvodnja v prihodnje, zato se na Prevaljah že pri načrtovanju proizvodnje za leto 1971 pogovarjajo o nujnosti oplenitvenega proizvodnje oziroma o izpopolnitvi programa. Hkrati pa si prizadevajo, da bi kar najbolj omilili težave zavoljo pomanjkanja obratnih sredstev.

Upajo pa, da bodo to rešili, podobno kot so z razumevanjem in pripravljenostjo koroških gozdarjev rešili težave zavoljo pomanjkanja celuloznega lesa, zaradi česar lani niso obratovali kar 27 delavnikov.

NAČRTI VELENJSKE TOVARNE GOSPODINJSKE OPREME »GORENJE« ZA LETO 1971

Porast proizvodnje in izvoza

Gorenje bo v letu 1971 doseglo 1,7 milijarde din realizacije in 20 do 25 milijonov dolarjev izvoza

V letošnjem letu bo velenjska Tovarna gospodinjske opreme „Gorenje“ skupaj s subotičkim obratom „Sever“ dosegla približno 1 milijardo din realizacije, na tuja tržišča pa bodo odpremili za približno 7 milijonov dolarjev izdelkov.

Proizvodno-finančni načrt za leto 1971, ki ga je nedavno

sprejel centralni delavski svet, pa predvideva, da bo „Gorenje“ skupaj s tovarno „Sever“ iz Subotice doseglo pri 6000 zaposlenih 1,7 milijarde din realizacije, na tuja tržišča pa bodo izvozili za kakih 20 do 25 milijonov dolarjev izdelkov.

Povečanje proizvodne aktivnosti v tovarnah „Gorenje“ v Velenju, Mozirju in v Subotici pa se bo ugodno odrazilo tudi pri kooperantski industriji po vsej Jugoslaviji, saj bo omogočilo večjemu številu delovnih organizacij nadaljnje povečanje obsega in vrednosti proizvodnje ter števila zaposlenih.

VEČJA PROIZVODNJA IN IZVOZ, NOVI IZDELKI

Predvideni obseg in vrednost proizvodnje bodo v velenjski Tovarni gospodinjske opreme „Gorenje“ dosegli v letu 1971 zlasti s povečanjem proizvodnje

POBUDA PRI ISKANJU NOVIH RAZVOJNIH MOŽNOSTI DRAVOGRADA

Transportno-skladiščna cona

Študijo o ekonomski utemeljenosti gradnje transportno-skladiščne cone v Dravogradu pripravlja Ekonomski center Maribor, financirala pa jo bosta Avtoprevoz Dravograd in Špedtrans Maribor

V pripravi na izdelavo programov razvoja delovnih organizacij in občine Dravograd za obdobje od 1971. do 1975. leta je bila na posvetu predstavnikov delovnih organizacij izrečena pobuda, da bi kazalo pri iskanju možnosti za nadaljnji gospodarski razvoj Dravograda proučiti možnosti za gradnjo transportno-skladiščne cone.

Predsedstvo dravogradske občinske skupščine je pobudo sprejelo in pripravilo doslej že več delovnih dogovorov, na katerih so analizirali vsa tista vprašanja, ki govorijo v prid gradnji transportno-skladiščne cone. Na zadnjem sestanku, ki so se ga udeležili tudi predstavniki Ekonomskega centra Maribor, dravogradskega Avtoprevoza in mariborskega Avtoprevoza in mariborskega Avtoprevoza, pa so se dogovorili, da bo skupščina občine Dravograd naročila pri mariborskem Ekonomskem centru študijo o ekonomski upravičenosti gradnje transportne in skladiščne cone v Dravogradu. S posebno pogodbo pa sta se Avtoprevoz Dravograd in Špedtrans Maribor zavezala, da bosta financirala izdelavo te študije in si tako zagotovila tudi

pravico do gradnje transportno-skladiščne cone.

V bližini Beljaka v Avstriji bi zraslo v nekaj letih eno največjih prometnih križišč Evrope, in ker sta mejna prehoda Vič pri Dravogradu in Holmec pri Poljani edina na vsej avstrijsko-jugoslovanski strani od Podkorena do Šentilja, ki sta prevozna tudi čez zimo, bi bila gradnja transportno-skladiščne cone z vsemi drugimi objekti — carinarnico, fitopatološko postajo — ter z njeno špedicijsko službo na vsak način utemeljena.

Ob izdelavi študije o ekonomski utemeljenosti gradnje transportno-skladiščne cone v Dravogradu podrobneje preučujejo tudi prometne tokove na mejnih prehodih na jugoslovansko-avstrijski meji na Koroškem ter na bodoči obdravski magistrali.

Za zdaj prevladuje mnenje, da naj bi transportno-skladiščna cono, če se bodo zanjo odločili, gradili na prostoru v bližini Dravograda, kjer nastaja novo središče koroške predelovalne industrije. (ek)

MITEX odstrani trdovratno umazanijo iz vsakega perila.

MITEX je odlično pralno sredstvo za pranje zelo umazanih delov perila, kot so ovratniki, manšete in podobno.

MITEX je primeren za pranje volne, bombaža, perila iz perlon, nilona, diolena, trevire ali perila iz mešanice umetnih in naravnih vlaken.

NAVODILA ZA UPORABO:

Perilo najprej omočimo z vodo. Nato MITEX s prsti vtremo v tkanino na umazanih mestih, to je na manšetah, na ovratnikih srajc in na raznih robovih. Deluje naj ca. pol ure. Nato lahko nadaljujemo s pranjem na kakršenkoli način (ročno, v pralnem stroju ali v pralnem kotlu). Zelo umazano perilo pa je priporočljivo prati samo v razstopini MITEXA.

(Približno na 5 litrov vode damo 1 jedilno žlico MITEXA.)

NAJPREJ MITEX — NATO PERITE, KAKOR STE VAJENI!

Tovarna kemičnih izdelkov Ljubljana-Vič

Prvič na novi štiripasovnici

Podpisana je pogodba Rehau—Totra

Te dni so predstavniki podjetja Totra iz Ljubljane in zahodnonemške tvrdke Rehau na gospodarski zbornici podpisali pogodbo o poslovno-tehničnem sodelovanju. Na osnovi te pogodbe bo ljubljanska Totra začela proizvajati specialne cevi za drenažo terena pri gradnji cest.

V pogodbi je med drugim zapisano, da bo Totra dobila od zahodnonemškega partnerja vso tehnologijo za proizvodnjo drenažnih cevi. Oba partnerja sta se tudi dogovorila, da bo Rehau tudi izkoriščanje patenta kot tudi vseh izboljšav pri proizvodnji teh cevi, ki jih bo dosegel v času pogodbenega razmerja.

Totra bo s proizvodnjo drenažnih cevi zadostila potrebam

domačih graditeljev cest in športnih ter drugih objektov, presežke pa bo tudi izvažala. S proizvodnjo specialnih cevi se bo obseg izdelkov Totre podvojil. Ker pa tovrstna proizvodnja predstavlja zahtevno projektiranje in programiranje kot tudi kvalitetno izvajanje pripravljanih del, je Totra zapala inženiring priznanemu poslovnemu združenju SMELT iz Ljubljane.

Kot je v razgovoru z novinarji povedal Gabrijel Tratnik, direktor Totre, bo proizvodnja specialnih cevi stekla v najkrajšem času. Prvič bodo te cevi uporabili pri drenaži terena na štiripasovnici Vrhnika—Postojna.

M. Ž.

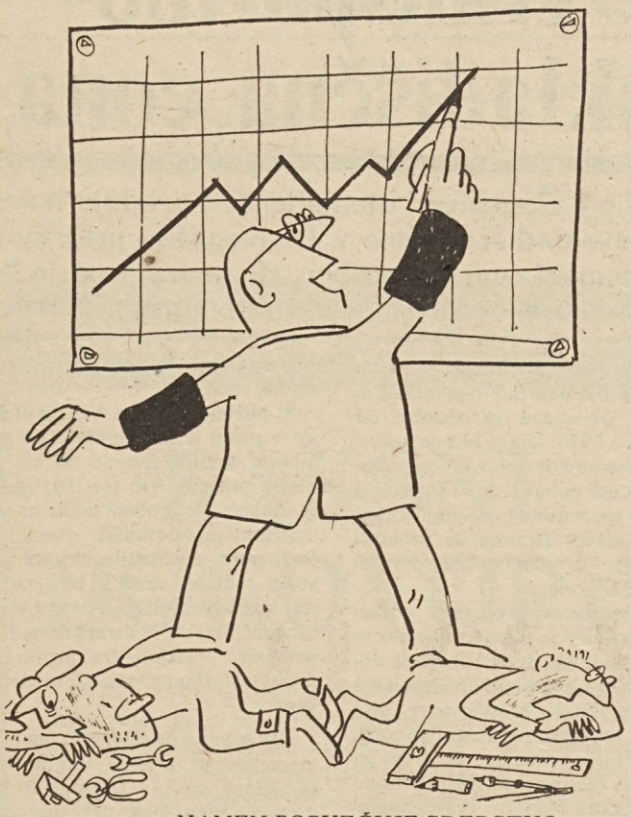
OB NAKUPU NE POZABITE

MARKET

SUPERMARKET

A. Novak

NAMEN POSVEČUJE SREDSTVO

- Dosegli smo izredno dinamiko gospodarske rasti! ...

Kako iz izgub?

Lani je imelo v Hrvaški 228 podjetij 457,7 milijona dinarjev izgube, v šestih mesecih letošnjega leta pa 355 podjetij 245,8 milijona. Zanimivo je, da 49 %

vseh izgub odpade na 23 večjih podjetij. Te izgube pa so samo negativne poslovne bilance, skupne izgube za lansko leto znašajo namreč 1,15 milijarde dinarjev in so za 31 % večje kot v letu 1968. V nekaterih podjetjih znašajo v več letih nakopičene izgube celo več kot 50 milijonov. Take nepokrite izgube iz prejšnjih let pa znašajo več kot milijardo dinarjev.

Zakaj privilegij?

Gradbinci ugotavljajo, da se bo tudi prihodnje leto ustavilo delo na mnogih gradbiščih, če ne bomo zeniški železarni odvzeli pravice, da odloča o uvozu betonskega železa. Čeprav je namreč jasno, da bo zeniška železarna lahko krila le 50 % potreb, se še vedno neče pogovarjati niti o količini niti o roku dobave. Bajec čaka na podražitev drugih profilov železa. Predpis, ki dovoljuje zeniški železarni odločati o uvozu betonskega železa, je vse prej kot logičen.

Edina logična rešitev za pomankanje železa je ugotoviti razliko med potrebnimi in doma proizvedenimi količinami betonskega železa in to razliko uvoziti!

Pri iskanju rešitev za izhod iz teh težav v Hrvaški že več let razpravljajo o tem, ali ne bi bilo treba na ravni republike združiti skupna sredstva gospodarstva in z njimi „obdržati nad vodo“ vsaj podjetja, ki so pomembna za gospodarsko življenje republike. Praksa s sanacijskimi skladi ali kakršna koli državna koncentracija sredstev pa doslej ni dala pozitivnih rezultatov. Izgube so „pokrili“ v glavnem tam, kjer bi likvidacija podjetja lahko povzročila politične težave.

Zastavlja se tudi vprašanje, ali s tako prakso nadaljevati ali prepustiti pobudo normalnim tržnim tokovom. Ta dilema bo aktualna vse dotlej, dokler bo celotni gospodarski sistem bolj administrativen kot ekonomski, kar pomeni – če zaupamo napovedim – do sprejetja novih stabilizacijskih ukrepov.

- pik -

... v jugoslovanskih sindikatih

SPET ZADREGA Z VAGONI

BOSNA IN HERCEGOVINA

Iz kolektiva „Titovih rudnikov“ Kreka-Banovići spet poročajo, da normalno proizvodnjo ovira pomanjkanje železnih vagonov. To potrjuje tudi ŽTP Sarajeva, ki je obvestilo javnost, da je magistralna proga na relaciji med Vinkovci in Beogradom vnovič zatrpana, tako da ni mogoče pošiljati praznih vagonov preko Brčkega in Vrpolja. Zavoľo tega tudi ŽTP Sarajeva apelira na vse prizadete delovne kolektive, naj bi dali na voljo premogovnik v Kreki vse prazne vagonne v Bosni in Hercegovini.

Kakšen bo uspeh tega apela, za zdaj še ni jasno, dejstvo pa je, da se kolektiv premogovnikov Kreka-Banovići otepa z velikimi težavami. Tako so na primer samo v minulem mesecu ostali brez 3500 praznih železniških vagonov.

„Izguba je velika“, pripoveduje predsednik sindikalne organizacije v „Titovih rudnikih“. „Doselej smo izgubili 30.000 delovnih ur in domov smo poslali več kot 30 izmen rudarjev. V oktobru smo morali zmanjšati obseg proizvodnje na 80 %. Če vse to spremenimo v dinarje, potem smo samo v minulem oktobru utrpeli izgubo v višini kakih 600 milijonov novih dinarjev. Mislim, da mi ni potrebno posebej dokazovati, da bodo te razmere vplivale tudi na osebne dohodke rudarjev. V najboljšem primeru računamo, da bodo osebni dohodki za 20 % manjši.“

KAKO BOMO LETOS PLAČEVALI DAVEK OD SKUPNEGA OSEBNEGA DOHODKA?

Kot kaže — malo novega!

Čeprav smo v preteklosti imeli obilo pripomb na sistem obdavčitve, bo tudi letos, kot kaže, le malo sprememb na bolje

Spet smo na pragu vsakoletne „jage“ na jugoslovanske milijonarje. Tisti glavni, ki so si svoj milijonski sloves zgradili z vrtnanjem lukenj v predpise, z mešetarskimi sposobnostmi, s pomočjo dobrih zvez in načela „ti meni — jaz tebi“, bodo nedvomno spet obšli nevarna strelišča, ali pa strelci ne bodo imeli v rokah dovolj dobrih pušk zanje. Nič namreč nismo slišali, da bi koga lani prav vneto preganjali zaradi davčne utaje!

Poglejmo torej s pomočjo vsebinskega povzetka članka, objavljenega v beograjski Politiki 3. in 4. novembra, kako bodo letos letele krogle na jugoslovanske milijonarje — stare seveda!

V Srbiji natančnejši odgovor na vprašanje, od katere meje bodo davčni zavezanci plačevali davek od skupnega dohodka, še ni znan. Občinske in mestne skupščine, ki samostojno odločajo o višini davčne osnove, še oblikujejo svoje predloge, po katerih bi se sedanja osnova povečala, uvedli pa bodo tudi več olajšav. Mestna skupščina Beograd trenutno obravnava dva predloga: po prvem naj bi neobdavčen del osebnega dohodka znašal 25.000, po drugem pa 30.000 dinarjev. Vsaj za začetne vsote bo ublažena tudi davčna stopnja. Razen ustaljenih olajšav razmišljajo o oprostitvi davka tudi za sredstva, porabljena za gradnjo lastnih stanovanj in o olajšavah za obeznike, katerih družinski člani prejemajo minimalne osebne dohodke.

V Sloveniji republiški organi o obdavčenju letošnjega skupnega dohodka še niso razpravljali. Večina meni, da se bo osnova za obdavčenje povečala, ne sicer absolutno, ampak v skladu s povečanjem osebnih dohodkov in življenjskih stroškov. Mnenja o olajšavah so različna, večina pa vseeno sodi, naj ostanejo olajšave za avtorske pravice pa tudi neobdavčeni del 5000 din za otroka oziroma za nezaposlenega zakonca — naj bi ostal in se primerno povečal. Nekateri razmišljajo tudi o obdavčenju skupnega dohodka družine. Proti temu pa je uperjeno mnenje, da bi tak način obdavčevanja davčni sistem zapletel in ga podražil.

V Hrvaški se višina neobdavčenega prebi-

valstva avtomatično spreminja vsako leto, in sicer na osnovi republiškega zakona o prispevkih in davkih občanov ter v odvisnosti od dviga povprečja nominalnih osebnih dohodkov v republiki. V lanskem letu je neobdavčeni del znašal 23.000 din, letos pa bo, po predvidevanjih, znašal 26.500 dinarjev. Sicer pa v letošnjem letu glede obdavčenja občanov menda ne bo nič novega.

V BiH je neobdavčeni del dohodka lani znašal 20.000 din, kot olajšava pa je bilo davčnim zavezancem priznana še po 3000 din za družinskega člana. O letošnjem obdavčenju šele razpravljajo; ogrođe, na katerem bo temeljil predlog o neobdavčenem minimumu, pa bodo povišani življenjski stroški.

V Črni gori je bila osnova za obdavčenje 20.000 din, 2000 din pa olajšava za nezaposlenega člana gospodinjstva. Za letošnje leto predlagajo povečanje osnove na 30.000. Progressivne davčne stopnje ostanejo nespremenjene. Do sprememb teh stopenj naj bi prišlo samo v primeru celotne revizije sedanjega davčnega sistema.

V Makedoniji pa bo, kot kaže, ostalo glede obdavčenja skupnega dohodka vse po starem. Obdavčenje je sicer urejeno z republiškimi predpisi, letošnje leto pa je republiški sekretariat za finance zahteval od občin predloge o načinu obdavčenja. Za kakšne bistvene spremembe je pravzaprav že prepozno, razmišljajo pa vendarle o tem, ali ne bi kazalo zvišati davčne osnove od 20.000 na 25.000 dinarjev.

Ze leta je znano, da so življenjski stroški v Sloveniji med vsemi republikami najvišji, kljub temu pa smo med tistimi republikami, ki so najbolj nizko zakoličile osnovo za plačevanje davka od osebnih dohodkov. Če pa nameravamo prihodnji razvoj naše republike res opreti tudi na prihranke prebivalstva ne le na moč gospodarstva, bi bilo prav, ko denarja ne bi zbirali že zdaj s takšno ihto in na silo. Sicer bo ljudi kaj hitro minilo veselje, da bi varčevali in vpisovali prihodnja ljudska posojila.

- pik -

Boljše, čeprav še slabo

Mnogi naši delavci v inozemstvu še vedno ostajajo brez otroškega dodatka

Po najnovjših podatkih Zveznega zavoda za socialno zavarovanje prejema vedno več družin, katerih očetje delajo v inozemstvu, redno tudi otroške dodatke, saj se je v zadnjem času precej izboljšala učinkovitost naših komunalnih zavodov za socialno zavarovanje. Tako otroške dodatke iz Francije prejema kakih 12.000 družin, iz Avstrije 17.000, iz ZR Nemčije pa približno 95.000 družin naših delavcev. Ker pa je v inozemstvu po oceni 800.000 naših delavcev, od katerih ima približno polovica svoje družine, še vedno lahko računamo, da več desetisoč družin ne prejema otroškega dodatka.

Če bo ureditev vprašanja otroških dodatkov za naše delavce v ZR Nemčiji potekala tako počasi kot v Franciji in Avstriji, potem bomo zaradi tega imeli veliko škodo. Podrobnih podatkov o upravičencih do otroških dodatkov, ki delajo v Nemčiji, sicer nimamo, vemo pa, da v tej državi dajejo za dva otroka dodatek 25 mark, za tri

otroke 50 mark, za štiri 60, za pet 70 mark itd.

V zadnjem letu dni je naša služba socialnega zavarovanja storila mnogo za hitrejšo opravljanje zadev v zvezi z otroškimi dodatki. Razni obrazci, ki so potrebni za ureditev otroškega dodatka, prej niso bili uporabni za inozemstvo, ker so bili samo v naših jezikih, pa so jih potem delavci morali sami prevajati. Sedaj pa so ti obrazci tiskani v sedmih jezikih, imajo pa jih dovolj v vseh komunalnih zavodih v naši državi.

Vsi problemi pa še vedno niso odpravljeni, ker dokumenti za otroški dodatek veljajo samo eno leto, vsako spremembo, ki vpliva na upravičenost do dodatka, pa je treba prijaviti inozemskemu zavodom. To povzroča številne težave, ker se dokumenti zelo radi „izgubijo“. Zaradi tega imajo veliko škodo predvsem delavci iz nerazvitih krajev naše države, ki jih je največ v inozemstvu in ki imajo tudi največ otrok.

(ZS)

»ČUDEN STANOVANJSKI BOOM«

V Makedoniji se vse resneje zastavlja vprašanje o poreklu premoženja nekaterih občanov — lastnikov stanovanj. To vprašanje je doseglo že IS Makedonije, ki mora zdaj odgovoriti, ali se v republiki vodi pregled o lastništvu stanovanj in stanovanjskih zgradb — in če se, ali so pristojni v nekaj drastičnih primerih sprožili zakonski postopek in kakšni so njegovi rezultati. Izvršni svet mora odgovoriti tudi na vprašanje, kako se obravnava renta, če je premoženje pridobljeno na zakonit način. — V Makedoniji je namreč čedalje več občanov, ki prebivajo v stanovanjskih družbene lastnine, hiše, ki so jih sami zgradili s krediti, pa dajejo v najem za visoke denarje!

- pik -

TE DNI SO REKLI

DUŠAN PETROVIĆ-ŠANE predsednik ZSJ, na zadnji seji predsedstva Sveta ZSJ:

Družbene vzdušje za odločnejše ukrepe za stabilizacijo gospodarstva je zdaj zelo ugodno in ne bi smeli dovoliti, da ga pokvarijo ozko politikanstvo in najrazličnejši interesi. Biti pa moramo pripravljeni, da držimo tudi tedaj, ko bo prišlo do težav in ko bodo različni dejavniki zaradi trenutnega, parcialnega interesa poskušali ponovno izigrati sprejeto politiko. Slabo uslugo resničnim interesom delavcev bi naredili vsi tisti gospodarstveniki in politiki — med njimi seveda tudi sindikalni funkcionarji — ki bi v besedah sprejemali stabilizacijo, v dejanjih pa nadaljevali po starem.

V svoji dosedanji angažiranosti za stabilizacijo so sindikati pokazali mnoge kvalitete, s tem pa so seveda sprejeli tudi pomembne odgovornosti. Sedaj je pravi čas, da se odločnejše zavezemo za uveljavljanje samoupravnih odnosov, za trajne temelje družbene in materialne stabilnosti delavcev, za deatizacijo in za afirmacijo združene dela na osnovah sodobnega gospodarjenja. Biti moramo sposobni, da v sedanjih družbenih gibanjih potisnemo na stran drobnjakarstvo, uradniški odnos, cehovske pritiskove, nezaupanje in vse drugo, kar bi nas lahko oviralo v našem pohodu v prihodnost. Kot sindikat se moramo odločnejše zavzeti, da se v program stabilizacije vgradi materialna in družbena varnost delavca, in to ne kot nekakšna socialna, temveč kot realen pogoj, da se bodo delavci resnično začeli čutiti nosilce gospodarstva razvoja, da bodo družbeno in materialno motivirani za tehnični napredek, prestrukturiranje proizvodnje in za boj za večjo delovno storilnost in dohodek.

MITJA RIBIČIČ, predsednik ZIS, na zadnji seji predsedstva Sveta ZSJ:

Apeliral bi na sindikat, ki je pomemben dejavnik v naših delovnih organizacijah, da s posluhom za razpoloženje, ki bo nastajalo med uveljavljanjem ukrepov za stabilizacijo, ne samo razlaga in pomaga izvajati te ukrepe, temveč da pravočasno reagira in opozori na vse tisto, kar bi lahko povzročilo defekte. Opozarjam, da je glavna nevarnost v sedanjem obdobju bitke za stabilizacijo v tem, da se na samem začetku naše akcije zaradi težav, morda resničnih morda pa nalašč napihnjenih, ne bi preplašili in izgubili akcijske enotnosti, ki sedaj vlada na vseh ravneh.

MIKA TRIPALO, član izvršnega biroja CK ZKJ, v svojem govoru v Sisku:

Menim, da so v dosedanjem družbenoekonomskem razvoju Jugoslavije vse republike dobile približno enako. Kljub temu pa tako rekoč iz vseh republik slišimo, da jih sedanji ekonomski instrumenti postavljajo v neugodni položaj. In res je gospodarski sistem tak, da lahko vsaka republika navede nekatere njegove elemente, ki jo postavljajo v neenakopraven položaj. V Bosni in Hercegovini, denimo, menijo, da jih politika cen že več let postavlja v neenakopraven položaj, v Hrvaški pa upravičeno trdijo, da ima zanje enake posledice devizni režim. Tudi druge republike lahko navedejo podobne dokazila. Zato moramo iz gospodarskega sistema odstraniti vse tisto, kar daje argumente, da je nekdo privilegiran, drugi pa zapostavljen. To je nujno ne le zato, da bi nacionalističnim elementom izbili iz rok argumente, ki lahko zavežejo tudi nekatere dobronamernejše ljudi, temveč tudi zato, ker lahko samo na podlagi čistih razčunov in polne enakopravnosti krepimo samoupravne odnose in našo večnarodnostno skupnost.

VELEBLAGOVNICA

LJUBLJANA

nama

- priporoča potrošnikom hiter, sodoben in cenen nakup vseh potrebščin za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo
- potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje
- za tuje kupce je v hiši menjalnica

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:

TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2
BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO,

Ljubljana, Wolfova 1

KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7
BLAGOVNICA NAMA, Škofja Loka
BLAGOVNICA NAMA, Kočevje

PODOBE NAŠEGA ČASA

— Kateri aktualni problemi vas torej najbolj okupirajo?
 — Kako bi rekel... Pravega zaslužka ni, to je tisto.
 — Aha, razumem, že razumem! Zanimarili ste bazično industrijo, ne?
 — Kako to mislite?
 — Kot sem rekel, kaj morda ni bilo jasno rečeno?
 — Ja, seveda! Bilo je, kako ne, oprostite! Industrije, ja, tako je, industrije nimamo, ki bi dajala ljudem delo in kruh. Pa do mesta in sol je daleč.

žitve, skratka, gre za kompleks postopne adaptacije tukajšnjih agrarnih kompleksov na višjo stopnjo urbane ureditve regije.

— Ooo! Če dovolite in če prav razumem, se nam obeta izdatna družbena pomoč, ne?

— Seveda, kako ne, ampak le postopna, sicer bi lahko usodno nagrizli akumulativno sposobnost najbolj vitalnih sil naših gospodarskih potencialov. S tem, kar sem rekel, sem mislil — da ne bo kakšne pomote — na nujnost optimalnega angažiranja lastnih pozitivnih sil.

— Kakšnih sil?
 — Vaših lastnih, kakšnih drugih neki!

— Ob družbeni pomoči?
 — Ja, ob družbeni pomoči!

SKRB ZA RENTABILNOST POSLOVANJA, TODA V ŠKODO DELAVCEV

BREZ PRAVIC IZ DELOVNEGA RAZMERJA

Zdi se neverjetno, vendar je resnično: beograjski podjetji »Jugoslovanski progres« in »Inženiring« sta na koprskem področju izvajali dela z delavci, s katerimi nista sklenili delovnega razmerja in jih tudi nista javili komunalnemu zavodu za socialno zavarovanje

NA (JESENSKEM) OBISKU

— Potrebna in aktualna je torej gradnja infrastrukturnih objektov, če prav razumem, ne?
 — Prosim?
 — Infrastrukturnih, sem rekel!
 — Aha, že razumem! Na ceste mislite, ne?
 — Ne samo na ceste, na širši kompleks problematike, kot so na primer PTT instalacije, storitve, reguliranje vodnih zajetij, melioracijski posegi, arondacijske zaokro-

— Kako pa sodite o naši farmi perutnine?

— Lepi petelini, ni kaj reči! Človek bi nikoli ne rekel, da ste jih pridelali v teh nerazvitih krajih. Samo ponosni ste lahko nanje...

— Hvala, tovariš Štefan, za obisk in spodbudo. Kako lepo, da se spomnite kdaj svoje rojstne pokrajine in zibelke vsega, kar je. Drugi se ne. Pa še kdaj pridite, vas lepo prosimo.

VINKO BLATNIK

Vsej kontroli navkljub so, žal, precej pogosti primeri, ko zasebniki zaposluje delavce „na črno“, ko z njimi ne sklenejo delovnega razmerja niti jih ne prijavijo zavodu za socialno zavarovanje. Da si to zaradi večjega dobička in na škodo delavcev privoščijo privatniki, vemo, zdi pa se povsem neverjetno, da bi si karkoli podobnega upale privoščiti delovne organizacije družbenega sektorja. Vendarle se dogajajo tudi taki primeri: V Kopru sta bili to beograjski podjetji »Jugoslovanski progres« in »Inženiring«.

Za kaj pravzaprav gre?

Obalni sindikalni svet je na pritožbo delavcev o zadevi takoj obvestil inšpekcijo za delo pri skupščini občine Koper, ki je ugotovila naslednje:

— »Jugoslovanski progres« je za potreba naše PTT prevzel dela v zvezi z izkopom zemljišča za polaganje telefonskega kabla na trasi Postojna—Trst. Na tem gradbišču so se dela začela v avgustu letos, zaposlenih pa je bilo kakih 40 delavcev iz drugih republik. Izvajalec del z delavci ni sklenil nobenih pisanih pogodb, ni jih prijavil so-

cialnemu zavarovanju niti jih ni poučil o načinu izplačevanja in višini osebnih dohodkov. V primeru bolezni ali nesreče pri delu ti delavci torej ne bi uživali nobenih pravic iz zdravstvenega in socialnega zavarovanja, zaposlitev pa se jim tudi ne šteje v delovno dobo. Delavci so vse to prenašali do začetka oktobra. Potlej so zahtevali sestanek z vodstvom podjetja in ker med delavci in direktorjem ni prišlo do sporazuma, je 30 delavcev takoj po sestanku, ki je bil 15. oktobra, zapustilo delo in odšlo domov.

— »Inženiring« izvaja gradbena dela pri adaptaciji trgovskega lokala tovarne »Franjo Kluz« v Kopru. Pri teh delih je bilo zaposlenih 8 gradbenih delavcev, med katerimi je bilo tudi nekaj KV zidarjev, s katerimi podjetje ni sklenilo delovnega razmerja niti jih ni prijavilo socialnemu zavarovanju. Zaradi tega je tudi na tem gradbišču prišlo do spora med delavci in »njihovo« delovno organizacijo. Sporazum ni bil dosežen in prizadeti delavci so po mesecu dni zapustili delo in odšli drugam.

KOLIKO ČASA ŠE — PO DOMAČE?

V obeh primerih je Obalni sindikalni svet v Kopru ukrepal takoj, ko je zanju zvedel. Hkrati s tem, ko je delavce poučil o

Minuli mesec so imeli v Opekarnah Ljubecna svojevrsten praznik. Člani delovnega kolektiva — soferji so dobili nagrade za uspešno prevoženih 200.000 in 100.000 kilometrov. Nagrade jim je dala zahodnonemška tovarna avtomobilov Man. Pred dobrima dvema letoma so kupili v Opekarnah Ljubecna prve kamione te zahodnonemške tovarne. Rdeči kamioni s prikolicami odpeljejo vsak dan iz Ljubecne na tisoče in tisoče kosov opečnih izdelkov v vse konce Slovenije in v sosednje republike. Kamioni so dobri, soferji izurjeni. In tako v Opekarnah Ljubecna kot v zahodnonemški tovarni avtomobilov Man vedo, da brez vestnih soferjev tudi še tako dober kamion ne vozi dolgo.

njihovih pravicah, je o zadevi obvestil tudi inšpekcijo za delo, ki bo prav gotovo (če še ni) brezsrčnima dobičkarškima delovnim organizacijama izrekla ustrezne kazni. Karkoli drugega v danem primeru tudi ni bilo mogoče storiti.

Ne glede na to pa ostaja nekaj odprtih vprašanj. Najprej bi se veljalo vprašati o tem, kakšna sta sploh vloga in aktivnost sindikalnih organizacij in samoupravnih organov v obeh beograjskih podjetjih, da vodstvom podjetja dopuščata opisani način poslovanja „po domače“? Ali se resda molče strinjajo s tem, da je rentabilno poslovanje treba zagotoviti na kakršenkoli že način, pa čeprav v škodo? Domnevamo namreč lahko, da sta tako »Jugoslovanski progres«, kakor tudi »Inženiring« dobila delo kot najbolj ugodna ponudnika. Vnaprej zavračamo sleherni ugovor, da samoupravni organi in sindikalni organizaciji navedenih beograjskih podjetij »nista vedeli«, kako v praksi ukrepata vodstvi njunih podjetij. Če pa bi že bilo tako, bi se spet znašli ob temeljnem vprašanju: ali sploh potrebujemo podjetja, ki »živijo« na račun tega, da zaposlenim kratijo najbolj osnovne pravice iz delovnega razmerja.

Odgovor je lahko samo odločen — NE!

—mG

Nič več!

Odborniki škofjeloške skupščine so se odločili, da se bodo rešili smešnih in formalnih situacij. Pristojnost za določanje maloprodajnih cen živil bodo prenesli na Republiški zavod za cene. Nemogoče je, da bi se lahko cene živil v eni občini razlikovale od cen istih živil v sosednjih občinah. Če bi občina predpisala nižje cene, bi sosedje vse pokupili, ob višjih cenah pa bi domači občani hodili drugam. Razen tega pa zavod za cene največkrat že prej pristane na povišanje cen ali pa jih enostavno prepisuje. Občinski možje morajo v vsakem primeru samo kimati, tako so utemeljili svoj sklep.

Kako bodo škofjeloški odborniki uspeli, še ni jasno, prav gotovo pa je, da je pobuda pametna.

Gostinska

S fotoreporterjem sva se minuli petek ob 19.30 ustavila v prenovljenem Šport hotelu v Postojni. Najprej sva se hotela odžejati na kegljišču s tonic water.

„Ga nimamo!“ je bil odgovor.

Potem sva hotela igrati na avtomate.

„Nimamo drobiža!“ je spet sledil nič kaj prijazen odgovor.

Nato sva večerjala v restavraciji hotela in doživela, da sva ga želela, da so nama aperiitiv postregli v počenih, okrušenih in dveh različnih kozarcih in da je bilo pivo že kar nevarno toplo.

V restavraciji, ki je zelo lepa, sva bila tedaj skoraj edina gosta. Verjetno zato, ker so drugi že prej spoznali, da temu hotelu, kljub mnogim vložnim milijonom, še zmanjka marsikaj manjka.

M. Ž.

SVETOVNI BESTSELLER
TUDI V SLOVENŠČINI!

METULJ

HENRI CHARRIERE

V VSEH KNJIGARNAH IN PRI DRŽAVNI ZALOŽBI SLOVENIJE LJUBLJANA
ZA CENO 78 Ndin

Med štirimi očmi

Študija zveznega inštituta za kriminološke in kriminalistične raziskave dokazuje, da kriminaliteta upada. Leta 1962 so na primer registrirali 10.030 prestopkov proti družbeni lastnini, lani pa le 6.028. Skupščinska razprava o podkupovanju in korupciji pa kljub temu kaže, da dobiva gospodarski kriminal vse večje razsežnosti. Dejstvo je namreč, da podkupovanje in korupcijo odkrivamo le v izjemnih primerih, ker sklepajo takšne dogovore med štirimi očmi. Statistični podatki ne vključujejo niti 10 % prestopkov. Eden od pomembnih vzrokov za te pojave v gospodarstvu je vsekakor ukinitvev odloka o notranji kontroli v prodajalnah in dejstvo, da republike, ki imajo možnost predpisati pravico obvezne evidence poslovanja, tega doslej še niso storile. Zato so zvezni upravni organi hkrati z gradivom o gibanju kriminala skupščini predlagali, naj bi uzakonila sodobno evidentiranje gibanja blaga, denarja in druge družbene lastnine. Evidenco naj bi vodili v podjetju in v organu družbene kontrole. Služba notranje kontrole naj bi bila podrejena organom upravljanja, ki bi jim poročala tromesečno in javno.

Ne ve se še, kakšna bo usoda predloga. Nedvomno pa drži, da je „atmosfera“ za njegov sprejem „navdve ugodna“.

— pik —

Modna hiša je za jesensko – zimsko sezono 70/71 pripravila bogato kolekcijo damske konfekcije v aktualnih krojih, barvah in materialih. V prodaji bodo tudi ekskluzivni, visoko modni modeli plaščev, kostimov in oblek v zelo majhnih serijah.

PRODAJNI SERVIS

modna hiša

LJUBLJANA — MARIBOR — OSIJEK

V CELJSKI OBČINI

Gradnja stanovanj upada

Letos 350 novih stanovanj ● Nužen je dolgoročni program gradenj ● V tem je tudi boljše perspektiva za gradbena podjetja

Izhodišča o nadaljnjem razvoju stanovanjskega gospodarstva so bila predmet razprav tako na razširjeni seji sveta za urbanizem, gradbene, komunalne in stanovanjske zadeve, občinskem sindikalnem svetu in tudi na zadnji seji celjske občinske skupščine. V razpravi na seji občinske skupščine ni šlo samo za republiška priporočila, ki jih je skupščina podprla, marveč za konkretizacijo vseh tistih sklepov, ki so jih odborniki sprejeli že v preteklem letu in po katerih naj bi v celjski občini zgradili vsako leto najmanj 500 stanovanj.

Na seji skupščine so ugotovili, da je ta plan sicer realen, da pa tudi letos ne bo dosežen. Predvidevajo, da bo letos zgrajenih samo 300 do 350 novih stanovanj. Poudarjali so, da je nujno potrebno analizirati cene

v gradbeništvu zaradi tega, ker je amortizacija glavna postavka v stanarini. Sedanja, tako imenovana gradnja za trg, je deformirala tržišče in ustvarila monopolni položaj. Drugi faktor, ki bistveno vpliva na ceno, je

komunalno opremljanje gradbenih zemljišč. Pocenitev pa je mogoča le s povečano gostoto, oziroma z gradnjo večjih stanovanjskih objektov. Uveljaviti pa je potrebno sistem pospešenega plačevanja stanarine kot dopolnilnega vira finansiranja za gradnjo stanovanj.

Tako v načelu in v smislu sprejetih smernic. Praksa pa je precej drugačna. Stanovanjska gradnja v celjski občini se je začela zmanjševati zlasti po letu 1967. Medtem ko je še leta 1967 bilo zgrajenih 483 stanovanj, je bilo leta 1968 zgrajenih le 377 stanovanj, leta 1969 pa komaj 236 stanovanj. V letošnjem letu je bilo do 20. septembra zgrajenih 226 stanovanj. Predvidevajo sicer, da se bo število novozgrajenih stanovanj do konca decembra povzpelo na blizu 350, ker je v gradnji 1169 stanovanj, od tega 426 v družbeni lastnini ter 743 v zasebni lasti.

Odborniki so v razpravi pod-

prli tudi stališča ustreznih komisij občinskega sindikalnega sveta ter občinske konference SZDL in opozorili na nujno racionalizacijo gradbenih zemljišč in objektov. Pri tem so dali močan poudarek pospešeni blokovni gradnji.

V razpravi so odborniki občinske skupščine priporočili naj se čimprej izdela večletni program stanovanjske gradnje. Tako bi tudi gradbena podjetja imela jasnejšo perspektivo in tudi njihovo angažiranje denarja bi bilo bolj utemeljeno, bolj ekonomično. Seveda pa gre pri tem tudi za drugo plat medalje. Po dosedanjih podatkih je okoli 30 odstotkov sredstev za gradnjo stanovanj neizkoriščenih, oziroma uporabljenih v druge namene. Če bi pa imeli dolgoročni perspektivni program bi lahko uveljavili načelo, da je treba namenska sredstva trošiti izključno namensko za gradnjo stanovanj.

MILAN BREČE

Tresla se je gora...

Na zadnji seji enotnega zbora delovnih skupnosti Skupščine SRS so razpravljali o predlogu zakona o knjigovodstvu delovnih organizacij, ki opravljajo dejavnosti družbenih služb. Zakon so na predlog Izvršnega sveta skupščine SRS obravnavali in sprejeli po skrajšanem postopku.

Največ so od republike, ki je po pooblastilu iz 18. člena zveznega zakona o knjigovodstvu delovnih organizacij pristojna, da uzakoni določene specifičnosti o knjigovodstvu delovnih organizacij, ki opravljajo dejavnost družbenih služb, pričakovali šolniki. Ti so bili tudi edini, ki so se oglašili v razpravi na zasedanju enotnega zbora.

„Čakali smo skoraj dve leti in upali, da bo administracija po sprejemu tega zakona v solstvu manj“, je dejal v razpravi eden od poslancev. „Sedaj pa je približno tako: tresla se je gora, rodila se je miš! Ali je bilo treba toliko časa za to, da so našli za nas bolj komplicirano in zamudno rešitev od sedanjega.“

Protest šolnikov je prav gotovo upravičen. Denarja nimajo mnogo in zato se tudi povečanju upravnega kadra izogibajo. Vsakršna večja administracija pa zahteva tudi več časa in več ljudi. To, kar dobe šolniki sredstev, jih lahko knjižijo kar po enostavnih varianti.

Na zasedanju so bili šolniki v manjšini in zakon je bil sprejet. Vzdrževanje „miši po hitrem postopku“ zanje ne bo poceni. Pojedla bo še enkrat več kot dosedanje enostavno knjiženje.

SKUPŠČINA REPUBLIŠKE SKUPNOSTI ZA ZAPOSLOVANJE:

Strokovnjakov manjka

Skupščina republiške skupnosti za zaposlovanje se je minulo sredo prvič sestala v novem sestavu. Izvolili so tudi novega predsednika Janeza Japlja, člana predsedstva republiških sindikatov, in se dosedanjemu predsedniku Mitji Švabu zahvalili za uspešno vodenje skupščine. Mimo teh formalnosti so člani skupščine že na prvi seji obravnavali celotno pro-

blematiko zaposlovanja v naši republiki. Pri tem so ocenili, da je gibanje zaposlovanja ugodno, saj imamo letos že 4% več zaposlenih kot lani. Še zmeraj pa ima služba zaposlovanja evidentiranih 16.000 brezposelnih delavcev. Od tega je 70% mladih ljudi, predvsem deklet, ki nimajo nikakršne izobrazbe niti dokončane osnovne šole. Še bolj kritič-

no je dejstvo, da delovne organizacije sploh ne morejo dobiti strokovnjakov z višjo in visoko izobrazbo. Vzroke za to so na skupščini skušali opravičiti z odhajanjem slovenskih strokovnjakov na delo v tujino in tudi s tem, da strokovnjaki, ki delajo v naših podjetjih, iz različnih vzrokov niso vedno zaposleni na pravem delovnem mestu. Ž.

Naših dvajset let

V Slovenskih Konjicah se pripravljajo na proslavo 20-letnice delavskega samoupravljanja. Začetek proslave bo ob koncu novembra, končan pa bo v prvi polovici decembra.

Osrednja proslava bo 26. novembra zvečer, ko bo otvoritev razstave dokumentov, fotografij in drugega gradiva, ki bo pričalo o razvoju delavskega samoupravljanja na območju občine v minulih dvajsetih letih. Čeprav bodo najbolj dobrodošli akti iz prvih let samoupravljanja so se organizatorji odločili, da bodo prikazali tudi gradivo iz

kasnejših let in tudi letošnje spremenjene in dopolnjene statute delovnih organizacij. Pričakujejo, da si bo razstavo, ki bo v Domu kulture, ogledalo veliko ljudi.

Na isti dan zvečer bo v Domu kulture gostovalo mariborsko gledališče. Za to predstavo je občinski sindikalni svet razposlal vstopnice delovnim kolektivom.

Praznovanje bo končano v prvi polovici decembra, ko se bodo srečali člani prvih delavskih svetov in predstavniki šestih podjetij iz konjiške občine

z vodilnimi predstavniki oblastnih, političnih in gospodarskih forumov v občini. Občinski sindikalni svet bo takrat podelil posebno priznanja pionirjem na področju delavskega samoupravljanja. Ta priznanja bodo dobili člani delavskih svetov podjetij: Konus, LIP in pekarnice Rogla iz Slovenskih Konjic, Kovške industrije Zreče, Tovarne kovinskih izdelkov Vitanje in opekarne v Ločah. Ta podjetja so obstajala namreč že pred dvajsetimi leti, medtem ko so druga podjetja v občini nastala šele po uvedbi delavskega samoupravljanja. Po nepopolnih podatkih še živi okoli 110 članov prvih delavskih svetov in direktorjev, ki so tiste čase tudi bili organi upravljanja. V. L.

Gradbeno podjetje „Graditelj“ iz Kamnika je letos s slavnostno sejo delavskega sveta, ki so jo imeli na Šimnovcu, proslavilo svojo 15. obletnico. Njihova pot ni bila lahka, pa vendar je 274-članski kolektiv letos že dosegel 2 milijardi starih dinarjev realizacije, od tega kar za pol milijarde starih dinarjev s stanovanjskimi površinami za trg. Razen tega, da so širili svoje proizvodne zmogljivosti, so iz leta v leto izboljševali tudi materialni položaj članov kolektiva. Njihovi povprečni osebni dohodki so letos že 1311 dinarjev. Prihodnje leto bo dograjen samski dom za člane kolektiva, v katerega so vložili svoja sredstva. — Na to svečanost, ki ni bila samo pogled nazaj, temveč priložnost, da se pogovore o načrtih za naprej, so povabili tudi svoje upokojence. — J. M.

Kako delimo in zbiramo sredstva

Čeprav se v našem gospodarskem življenju pogovarjamo veliko raje o delitvi kot o ustvarjanju, tudi v razgovorih o tej „priljubljeni jugoslovanski temi“ se nismo prišli daleč. Enkrat se bojimo „nesamoupravnih posegov v sfero samoupravnih pristojnosti“, drugič se izgovarjamo na neusposobljenost davčnih služb, če nam ne uspe zbrati dovolj denarja za kritje družbenih potreb itd. Posledice pa so slej ko prej enake: nekontrolirana politika delitve, nered pri zbiranju denarja za skupne potrebe.

Prve praktične korake pri samoupravnem oblikovanju delitve so do sedaj napravili samo gradbeniki. Izkušnje kažejo, da je ta sporazum o delitvi vnesel precej reda v politiko delitve, razen tega pa krepi samoupravljanje in spodbuja modernizacijo v gradbeništvu. V rokah imamo sicer še 1963. leta sprejeti sporazum o enotnih kriterijih (avtorji: sindikat, ZIS in zvezna gospodarska zbornica), na podlagi katerega služba družbenega knjigovodstva vsako leto primerjalno analizira gospodarjenje, in zakon o ugotavljanju in delitvi dohodka v delovnih organizacijah iz leta 1969. Na podlagi tega zakona pa še nobena republika, razen Slovenije, ki je objavila osnutek, ni sprejela svojih zakonov.

Nekaj novosti v delitvi napovedujejo teze (samo kot delovno gradivo) delovne skupine, ki jo sestavljajo predstavniki sindikata, zvezne gospodarske zbornice in zveznega izvršnega sveta. Njihovi avtorji predlagajo: da se spremeni in dopolni zakon o dohodku in sprejme družbeni dogovor na ravni fede-

racije o posameznih vprašanjih, da naj republike z zakonom predvidijo obveznost sprejema družbenih dogovorov o točno določenih elementih; da je treba sestaviti skupno telo, ki bi spremljalo uporabo vsega mehanizma usmerjenja delitve, da naj samoupravni in družbeni dogovori postanejo obvezni, ko jih sprejme večina delavcev in delovnih organizacij in da je treba predvideti arbitražo ter določiti enoten sistem družbenega informiranja o delitvi in rezultatih poslovanja delovnih enot.

O teh težav pa bodo šele razpravljali. Kdo ve, morda bodo le doživele boljše usode kot nekateri prejšnji predlogi.

Kako „moderno“ pa zbiramo denar za skupne potrebe, velja ilustrirati z enim samim primerom, z opisom obračunavanja prometnega davka v trgovini. Statistiki so izračunali, da zasluje trgovina v Jugoslaviji pri obračunih prometnega davka več kot 6.000 kvalificiranih in visokokvalificiranih uslužbencev, kar jo stane letno 90.000.000 dinarjev. Številke postanejo verjetnejše, če upoštevamo, da ima samo zvezni prometni davek 20 tarifnih števil s 60 različnimi stopnjami, vsaka stopnja pa desetine obračunskih osnov. Tako republiški in občinski prometni davek obračunavajo na podlagi več desetih različnih osnov, z več sto podskupinami. Podjetja v Srbiji npr. razen obračuna 20 tarifnih števil in 60 različnih stopenj zveznega, evidentirajo 15 različnih stopenj republiškega in več kot 400 stopenj občinskega davka na podlagi več sto različnih vrst osnov. Že razširitev dejavnosti

v drugo občino pomeni izplačilo davka na 17 različnih vplačilnih računov. Za razumevanje teh problemov je zvezni sekretariat za finance izdal več kot 700 tolmachenj, republiški organi pa približno 3.000 takih in podobnih aktov. Res so davčne stopnje in osnove obdavčenja ena od osnovnih instrumentov ekonomske in tržne politike občin, vendar pa je vprašanje, ali so razlike v stopnjah občinskega davka (19 do 37 stopenj), ki znašajo v 40% samo nekaj točk (ne procentov), res tako pomemben instrument, da bi delovne organizacije morale temu posvetiti na milijone delovnih ur, če hočejo premostiti to oviro pri teritorialno poslovnem širjenju.

Nič čudnega torej, če trgovina zahteva, da se ji z zakonom določi nadomestilo za davčno-administrativne opravke, pri katerih naj bi sorazmerno sodelovale vse teritorialno-politične skupnosti. Trgovina je namreč z zneskom 8.000.000,00 dinarjev prometnega davka, ki se pobira preko nje, postala največji (in še neplačani) davkar.

Če želimo gospodarsko naglo napredovati (ali se vsaj čimprej izkoptati iz sedanjih gospodarskih težav), moramo potemtakem posodobiti in poenostaviti tudi delitev in obdavčevanje. S kompliciranimi predpisi ni mogoče sproščati tržnih zakonitosti in poslovnih odnosov.

Še v srednjem veku si niso privoščili razkošja: kolikor občin, toliko trgov. Le zakaj bi si ga zdaj?

V. B.

V MEŽIŠKI DOLINI SE PRIPRAVLJAJO
NA GLASOVANJE O PRISPEVKU ZA INVESTICIJE
V ŠOLSTVO IN OTROŠKO VARSTVO

22. novembra bodo glasovali

»za«

Če bo referendum uspel, v kar pa na Ravnah ne dvomijo, bodo zbrali s krajevnim samoprispevom za investicije v šolstvo in otroško varstvo 14 milijonov dinarjev

Čeprav so si že vrsto let v Mežiški dolini prizadevali, da bi kolikor toliko — normalizirali stanje na področju šolstva in otroškega varstva, v tem niso v celoti uspeli. Štiridesetletno zamudo je kaj težko odpraviti, posebej tudi zato, ker se je Mežiška dolina zadnja leta hitro razvijala, število prebivalcev se je podvojilo, naseljevale pa so se predvsem mlade družine.

V občini Ravne na Koroskem so začeli že 1963. leta s prvo načrtno akcijo odpravljanja problemov v šolstvu in otroškem varstvu, vendar pa zaradi negotovih virov financiranja vseh problemov prav gotovo niso mogli odpraviti že s prvimi programom.

Letos so ugotovili, da so razpoložljiva proračunska sredstva, pa tudi sredstva delovnih organizacij, premajhna, da bi lahko

rešili vse pereče probleme na področju vzgoje in izobraževanja. Po prvih izračunih bi potrebovali 22 milijonov din, vendar pa je treba dakoj dodati, da s tem ne bi ustvarjali kakršnegakoli razkošja, pač pa bi do leta 1975 dosegli — na področju šolstva in varstva — slovensko povprečje.

Ker so prebivalci Mežiške doline že doslej solidarno reševali vrsto skupnih nalog, so se odločili za razpis referenduma za uvedbo krajevnega samoprispeva. Referendum bo 22. novembra, in če bo to ljudsko glasovanje uspelo, bodo zbrali v prihodnjih 5 letih s prispevki občanov 14 milijonov dinarjev za investicije v šolstvo in otroško varstvo, 4 milijone dinarjev bi prispevala skupnost otroškega varstva, za ureditvev programa investicij pa bi potem ra-

Vrtec „Žerjav“ se komaj lahko imenuje vrtec. Otroci imajo sicer streho nad glavo in tudi varstvo, vendar pa je vrtec stara, nekoč stanovanjska baraka.

bili le še okrog 4 milijone din, ki pa jih bodo skušali zagotoviti s posojili.

Kot je povedal predsednik ravnstvenih sindikatov ALOJZ JEHART, so delovni ljudje Mežiške doline na zborih delovnih ljudi podrli akcijo, prav tako tudi upokojenci. Oboji pa so menili, da zaradi krajevnega samoprispeva nihče ne bi smel biti prizadet. Zato je občinska skupščina pred dnevi tudi nekoliko spremenila višino obremenitev.

S sredstvi krajevnega samoprispeva bi gradili v Črni, Mežici, na Ravnah, v Javorju, Ko-

prvni, Podpeči, Šentanelu, Lovkovi, Lešah, Kotleh in Strojni ter na Prevaljah.

Zaposleni bodo plačevali, če bo referendum uspel, krajevni samoprispevek v takšnih višini: pri mesečnem osebnem dohodku od 700 do 1000 dinarjev 1 %, pri osebnem dohodku nad 1000 dinarjev pa 1,5 %. Dru-

žine, kjer ne pride 300 din dohodka na družinskega člana (v dohodek se ne računa otroški dodatek in štipendija), pa bodo oproščene plačevanja krajevnega samoprispeva, podobno kot vsi zaposleni, ki prejema manj kot 700 din osebnega dohodka na mesec. Upokojenci bi plačevali samoprispevek po naslednji

lestvici: tisti, ki prejema do 700 din pokojnine na mesec, bi bili samoprispevka oproščeni, prejemniki pokojnin od 700 do 1000 dinarjev bi plačevali na mesec 0,5 % krajevnega samoprispevka, pri pokojnini od 1000 do 1300 dinarjev 1 %, od pokojnine 1.300 in več dinarjev pa 1,5 %.

M. L.

Ne skoparijo, ko gre za znanje delavcev

Kolektiv tovarne barv in lakov Color v Medvodah že dolga leta posveča pozornost izobraževanju zaposlenih

Konec tega meseca bo izročil kolektiv medvoškega Colorja svojemu namenu novo najsoodnejše opremljeno tovarno. Za delavce, ki so na račun nove tovarne delali zadnja leta z zategnjenim pasom in visoko zavahanimi rokavi, bo to velik praznik. Velik predvsem zato, ker se jim bodo vloženi naporji v prepotrebne nove proizvodne površine pričeli obrestovati . . .

Čeprav je kolektiv vsa zadnja leta usmerjal večino svojih naporov v rekonstrukcijo in gradnjo nove tovarne, so samoupravni organi kljub temu ves čas skrbeli za potrebno izobraževanje delavcev in krepitev svojega strokovnega teama.

„Za izobrazbo delavcev v proizvodnji že vrsto let skrbimo sami . . .“, nam pripoveduje

Mirko Korinšek, pravnik v Colorju, ki med drugim skrbi tudi za potrebno izobraževanje kadrov. „Za profile delavcev, kakršne potrebujemo pri nas, enostavno ni šol. Niti v Sloveniji niti v Jugoslaviji. Tako smo v tem pogledu prepuščeni sami sebi, svoji iznajdljivosti in seveda svojim materialnim možnostim.“

Že dobrih pet let so v Colorju tako rekoč na dnevnem redu izobraževalni tečaji. Delavci so pri učenju resni in nikogar ni treba siliti, saj spričevala med drugim prinašajo točke, točke pa seveda denar in s tem lepše življenje.

„Vse tečaje organiziramo pod okriljem Delavske univerze Boris Kidrič . . .“, nadaljuje Mirko Korinšek. „Učne programe izdelamo sami, delavska univerza nam jih le pregleda in potrjuje. Predavanja pa so pri nas in tudi predavatelji izhajajo izključno iz vrst naših strokovnjakov. Spričevala o doseženi kvalifikaciji izdaja potlej seveda delavska univerza.“

Delavci obiskujejo tečaj petkrat do šestkrat na teden v popoldanskih in večernih urah. Glede na to, da imajo tečajniki dnevno od štiri do pet ur predavanja, in to poleg rednega dela v tovarni, predstavlja vse skupaj za posameznika precejšen napor.

Tečaj za pridobitev polkvalifikacije organizira delovna orga-

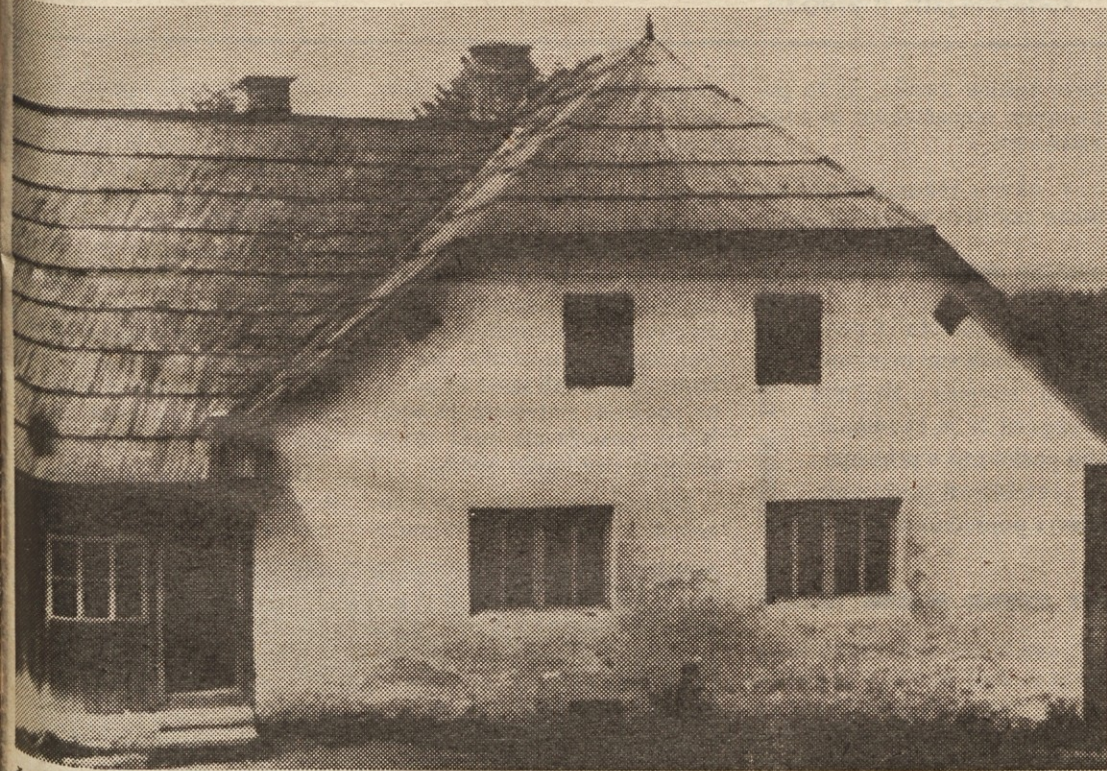
nizacija občasno, glede na število ljudi, ki potrebujejo to izobrazbo. Tečaj obsega osemdeset do devetdeset ur predavanj in je obvezen za vse tiste, ki delajo v proizvodnji in nimajo razen osemletke nikakršne izobrazbe.

Tečaj za pridobitev kvalifikacije pa je seveda precej zahtevnejši. Obsega blizu tristo ur predavanj. Od tega je polovica časa namenjena zgoščenemu pouku, druga polovica pa ponavljanju in utrjevanju znanja.

Narava dela v tovarni Color zahteva od zaposlenih poleg potrebne strokovne izobrazbe tudi uspešno opravljen tečaj za izprašane gasilce. Temu tečaju, ki traja trideset ur, se v tovarni ne more nihče izogniti, ker je brez izjeme obvezen za vse. Tudi ta tečaj organizira delovni kolektiv po potrebi, lahko bi zapisali vsako leto, kot organizira Color vsako leto tudi tečaj za varnost pri delu.

Vsi ti tečaji niso poceni in mora zanje odšteti delovna skupnost čeden kupček denarja. Samo tečaj za pridobitev kvalifikacije velja kolektiv več kot dvanajst novih tisočakov. In, če k temu prištejemo še štipejdije, ki jih Color redno podeljuje za študij na visokih, višjih in srednjih šolah, potlej vidimo, da v tej delovni organizaciji v ničemer ne skoparijo, ko gre za investicije v znanje zaposlenih.

A. ULAGA

Sola v Javorjah je v privatni hiši. Prostori so temni, neprimerni za pouk, pozimi mrzli, saj je hiša dotrajana in vlažna.

KRATKOVIDNOST SE OGRAJUJE S PLOTOM

Obalne občine skupno načrtujejo svoj gospodarski razvoj • Tudi potrebe po kadrih bi morale postati sestavni del kratkoročne in dolgoročne politike delovnih organizacij • Strokovnjake potrebujejo, poti do njih pa so različne • Najbolj kratkovidna pot je »snubljenje« strokovnjakov

Obalno področje sodi med predele, ki se v Sloveniji najhitreje razvijajo. Tak pospešen razvoj načrtujejo tudi v svojih kratkoročnih in dolgoročnih programih. Zato je razumljivo, da se bodo potrebe po strokovnih ljudeh, ki so že sedaj velike, še povečale. Znanju so torej na obalnem področju vrata odprta.

Kljub temu pa v zadnjih dveh letih ugotavljajo, da se strokovni kadri koncentrirajo predvsem v večjih in gospodarsko močnejših podjetjih, ki so jim sposobna nuditi tudi boljše pogoje dela in tudi večji zaslužek. Tako ostajajo manjša podjetja brez strokovnih kadrov, čeprav jih še kako potrebujejo. Problem pa ne nastaja samo pri strokovnjakih, ki se na novo zaposlujejo, temveč je zlasti pereče dejstvo, da strokov-

njaki z izkušnjami iz manjših delovnih organizacij odhajajo v večje. Tako breme izobraževanja in usposabljanja kadrov nosijo predvsem manjša podjetja, ki od teh prizadevanj nimajo nikakršnih koristi.

Ob tem na obalnem območju opozarjajo še na drug problem. „Konjunktura“ na tržišču kadrov in ob tem še „snubljenje“ negativno vplivata tudi na uveljavljanje pripravništva, ki je pomemben element usposabljanja mladih ljudi. Med tistimi, ki iz manjših delovnih organizacij grejo v večje, je namreč dobršen del pripravnikov, ki jim večje delovne organizacije še pred potekom pripravniške dobe zaupajo odgovornejšo delo, jim dajo višji osebni dohodek in ob tem poravnajo še obveznosti (štipendije itd.),

ki so jih imeli do prejšnje delovne organizacije. Delovne organizacije na obalnem področju so na primer v letu 1969 sprejele 200 pripravnikov z višjo in srednjo šolo. Na tisoč zaposlenih v gospodarstvu je bilo to takrat 12,6 %, čeprav je v Sloveniji ta odstotek znašal 6,6. Nepolni dve leti od uvedbe zakona o pripravnikih pa je povpraševanje delovnih organizacij večje od ponudbe, kar velja tudi za štipendiranje.

Na obalnem področju opozarjajo na takšno kratkovidno kadrovsko politiko večjih delovnih organizacij zlasti sedaj, ko so se zedinili, da bodo območje vseh treh občin odselej obravnavali kot enovit gospodarski prostor. Ob tem, ko so ustanovili skupni organ — Obalni svet,

ko pripravljajo skupne programe gospodarskega razvoja, je še zlasti pomembno, da tudi manjše delovne organizacije polno zaživijo, kajti le tako bodo skupni načrti izpolnjeni.

Sindikati na obalnem področju menijo, da bi bila za smotnejši in načrtnější razvoj tega področja vsakakor potrebna tudi bolj načrtna kadrovska politika. Zavoljo tega razmišljajo o tem, da bi delovne organizacije sklenile družbeni dogovor o pogojih zaposlovanja strokovnjakov. S takšnim družbenim dogovorom naj bi zavrili tudi kratkovidno snubljenje strokovnjakov v tistih delovnih organizacijah, ki danes imajo sredstva, da nudijo delavcem boljše zaslužke

C. K.

BREST

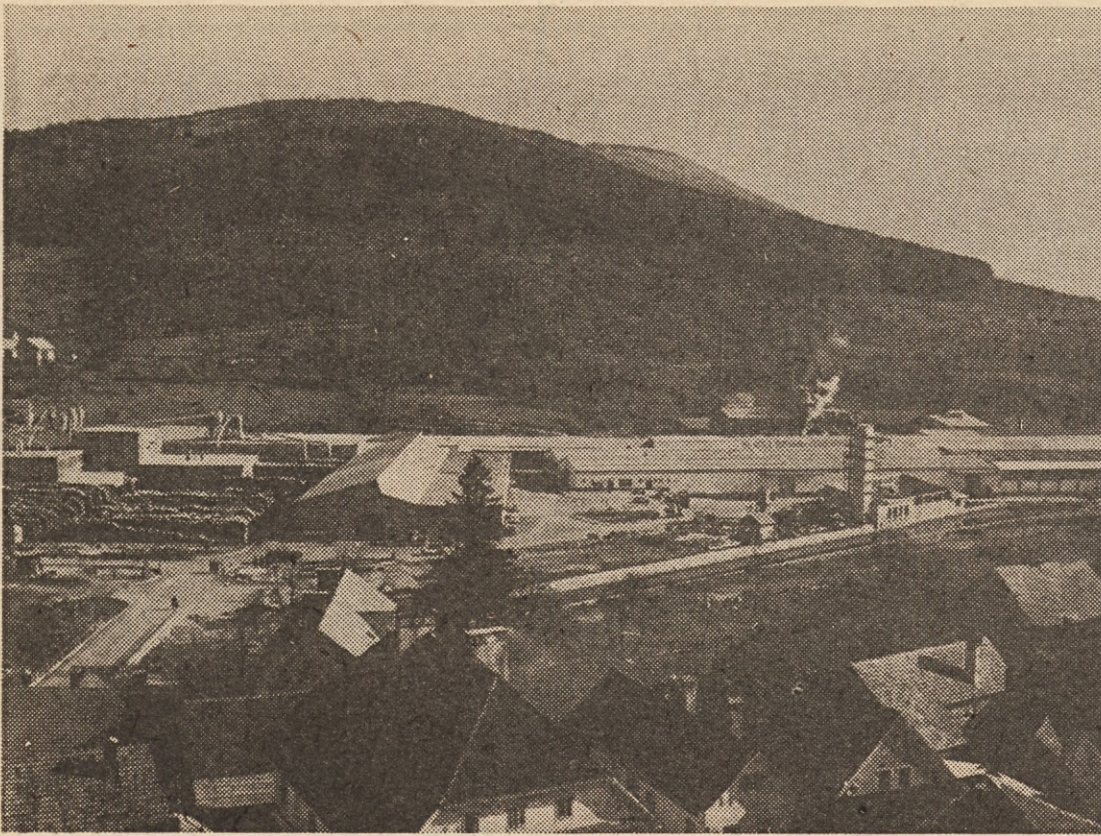
POHIŠTVO

VAŠE POHIŠTVO V LETU 1970

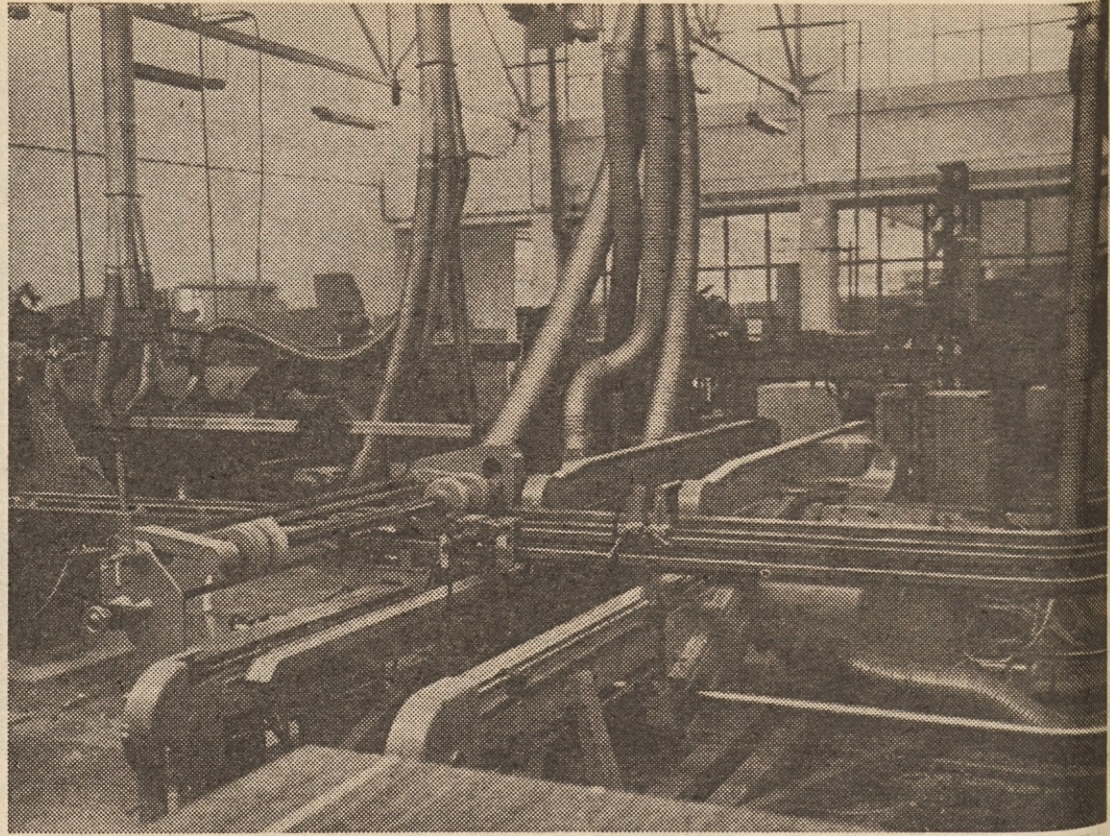
Izbirajte **PATRICIJA CLAUDIJA ALEKSANDRA** ali nova **FLORIDA BREST Cerknica**

Za vas izdeluje

A. ULAGA

Sodobni prostori cerkniškega podjetja Brest

Skupina formatk za obrez pohištvenih elementov

Samoupravljanje je omogočilo nadaljnjo rast podjetja. Centralni delavski svet in drugi organi so pri sprejemanju razvojne politike dajali in še dajejo podporo, da se razvijemo v najmodernejšo in najbolj sposobno proizvodnjo doma in daleč naokrog. To hotenje in ta pripravljenost zahtevata veliko odgovornost. Navajeni na samorastniško prerivanje bomo tudi v bodoče kos vsem težavam, prepričani v zmago naših hotenj.

(Iz zapisa v „Brestovem obzorniku“ ob 20. obletnici samoupravljanja)

V tovarniškem glasilu „Brestov obzornik“, ki letos izhaja že četrto leto, smo med drugim lahko prebrali, da podjetje „Brest“ na sejmih, kjer sodeluje z razstavljenimi izdelki, prejema številne nagrade in pohvale. Tako je bilo tudi na beograjskem sejmu pohištva, kjer se je „Brest“ predstavil skupno še z osmimi slovenskimi proizvajalci. Izdelki „Bresta“ tudi na tem sejmu niso ostali brez priznanja. Posebna žirija je za najučinkovitejši ambient dnevnih sob „BARBARA“ podjetju podelila zlato skrinjo, za sistem „BARBARA“ pa diplomu.

● V CERKNIŠKEM BRESTU PO VELIKI REKONSTRUKCIJI

Želja: lasten proizvodni program

V Brestu so se pred dobrim letom odločili za veliko rekonstrukcijo domala vseh svojih tovarn ● V nove stroje in v novo tehnologijo so investirali več kot 40 milijonov novih dinarjev ● Vrednost proizvodnje se bo po rekonstrukciji od lanskih 120 milijonov novih dinarjev že letos povzpela na 180 milijonov ● Prvi v lesni industriji in med prvimi v državi so začeli voditi proizvodnjo po sistemu DISPO ● Kmalu bodo začeli obdelovati podatke s pomočjo elektronskega računalnika ● S pomočjo mednarodne organizacije UNIDO so začeli organizirati službo za raziskavo tržišča ● Obdelava tržišča in prodaja izdelka po naj-sodobnejših metodah

Cerkniški „Brest“ je eden izmed največjih lesnoindustrijskih proizvajalcev ne samo v Sloveniji, marveč tudi v Jugoslaviji. Izdelke tega več kot 1600-članskega kolektiva zasledimo v vseh trgovinah s pohištvom, na sejmih po Jugoslaviji in izven njenih meja, skratka povsod, kjer iščeš kvalitetne izdelke pohištvene industrije.

Že pred leti je veljal „Brest“ s svojimi stroji in s tehnološkimi postopki za sodobnega proizvajalca. Toda glede na to, da je bil le eden med najboljšimi, da torej še ni dosegel svojega vrha, se je delovna skupnost odločila za težko in pomembno nalogo.

„Stopiti moramo korak naprej, kar pomeni, da moramo strojno opremljenost, predvsem pa tehnološke postopke še bolj približati evropski in svetovni kvaliteti,“ so si v tistih dneh pripovedovali v „Brestu“.

In odločili so se za veliko rekonstrukcijo domala vseh njihovih tovarn. Te dni, ko bodo odprli tudi nove poslovne prostore in ko bodo začeli obdelovati podatke na elektronskem računalniku, bo rekonstrukcija tudi uradno zaključena.

V nove stroje in v novo tehnologijo so investirali dobrih 40 milijonov N-dinarjev. Poleg lastnih sredstev je kolektiv najel tudi kredit Mednarodne banke

za obnovo in razvoj in kredite domačih bank.

Vrednost proizvodnje se bo po rekonstrukciji od lanskih 120 milijonov N-dinarjev že letos povzpela na 180 milijonov

Kazalci gospodarjenja kažejo, da so v „Brestu“ v prvih devetih mesecih letos dosegli odlične poslovne rezultate. Tako se je povečala produktivnost, merjena s fizičnim obsegom proizvodnje na zaposlenega za 20 %, ekonomičnost poslovanja, merjena s stroški poslovanja v primerjavi z ustvarjenim dobičkom za 7 %, rentabilnost poslovanja, merjena z akumulacijo v primerjavi s povprečno vloženi sredstvi pa je porasla za 2 %.

dinarjev. V podjetju zatrjujejo, da bo mogoče s to rekonstrukcijo v nekaj letih doseči vrednost proizvodnje, ki bo presežala 250 milijonov N-dinarjev ob nespremenjenem številu zaposlenih.

Največ denarja so porabili pri rekonstrukciji tovarne pohištva v Cerknici. Razen tega, da so nabavili veliko novih strojev, da so strojni park skoraj v celoti zamenjali, so v tej tovarni vpeljali tudi popolnoma novo tehnologijo.

Ta prizadevanja že dajejo rezultate. S to rekonstrukcijo so v tovarni pohištva v Cerknici odpravili ozka grla, ponosni so na

nove sušilne kanale, ki so popolnoma mehanizirani in avtomatizirani.

V okviru rekonstrukcije tovarne pohištva v Cerknici so v

centra, ki so ga postavili v „Brestu“. V elektronskem računskem centru bodo prav kmalu začeli obdelovati najrazličnejše podatke, ki jih potrebujejo pri gospodarjenju, na različnih seminarjih pa so usposobili strokovnjake za upravljanje s tako zapletenimi napravami, kot so elektronski računalniki. Elektronskega računalnika pa ne bodo uporabljali samo za potrebe podjetja, marveč se ga bodo lahko posluževala tudi druga podjetja v cerkniški občini.

Ob tem, ko so v Brestovih tovarnah v proizvodnji, tehnolo-

keting pa je tudi zagotovilo, da bomo z njim v podjetju mobilizirali vse sile, da bi tako zadovoljili potrošnika in da bi bili zadovoljni tudi mi. Skratka, čim bolj želimo preiti na lasten proizvodni program. Se razume, da vsega ne bomo dosegli čez noč. S potrpežljivostjo in prizadevnostjo slehernega v delovni skupnosti pa bomo prve rezultate nove organizacije lahko pokazali v naslednjih dveh ali treh letih.“

Obsežna rekonstrukcija „Brestovih“ proizvodnih zmogljivosti se zaključuje. Poleg tehnolo-

Dnevna soba Alexandra

giji in organizaciji dela, dosegali čedalje višjo raven, se je pokazala potreba po strokovnejši obdelavi tržišča za prodajo izdelkov.

„Ugotovili smo, da moramo imeti ob sodobni proizvodnji tudi sodobno prodajo naših izdelkov“, pripoveduje inž. Dušan Trotošek, direktor marketinga v podjetju. „Zagotovati moramo najvišjo obliko odnosov med proizvodnjo in potrošnjo. To pa lahko dosežemo le z organizacijo marketinga, ki smo jo vpeljali s pomočjo strokovnjakov mednarodne organizacije UNIDO.“

„Kaj pomeni marketing za vaše podjetje?“

„To, kar smo doslej delali bolj ali manj na pamet, bo treba zdaj najprej potrditi s sodobnimi metodami pri obdelavi tržišča in prodaji izdelkov. Mar-

loških in organizacijskih novosti pa so v podjetju mislili tudi na izboljšanje delovnih razmer delavcev. V Cerknici so zgradili novo delavsko restavracijo in lastno ambulanto. Okolico tovarniških poslopij so uredili v prijetno skladišče. Cerknica se širi, utripa in živi z „Brestom“ nove hišice delavcev, večje številno stanovanj v novih blokih in asfaltirane ceste — vse to je v zadnjih nekaj letih popolnoma spremenilo podobo tega trga.“

Zaključek rekonstrukcije in modernizacije „Bresta“ pa pada v čas praznovanja 20. obletnice samoupravljanja v podjetju. Delovni kolektiv, ki je iz skromnih zagorskih objektov ustvaril moderno pohištveno industrijo, lahko z zaupanjem zdaj gleda na prihodnji razvoj samoupravljanja in gospodarjenja.

Komandni prostor sistema DISPO, iz katerega vodijo proizvodnjo v tovarni pohištva Cerknica

POVRATNO PRIJATELJSKO SREČANJE ŠPORTNIKOV
PODJETIJ »VOZILA« NOVA GORICA IN »ITAS«,
KOČEVJE

Tesno sodelovanje

Zdrav duh v zdravem telesu je vodilo obeh podjetij iz Nove Gorice in iz Kočevja, ki med drugim tudi skrbita za dobro počutje svojih delavcev.

Na povabilo kolektiva Itas so prišli 7. novembra na obisk v Kočevje gostje iz Nove Gorice. Obe podjetji imata zelo podoben proizvodni program in njuna dejavnost se prepleta na vseh področjih. Zato ni čudno, da sta sklenili sodelovati tudi na športnem področju.

V Kočevju so bili gostje toplo sprejeti. Po ogledu muzeja so Novogoričani obiskali tudi podjetje Itas, kjer so spoznali, da so kolegi v Kočevju napravili v minulem času veliko novega. Po ogledu podjetja so povabili delavci Itasa svoje goste na kosilo v hotel Pugled, od tod pa so se vsi skupaj napotili v športni park TVD Partizan Kočevje.

Gostje in domačini so se pomerili v odbojki, streljanju in šahu. Tudi na igriščih je prevladovala dobra volja. Pri nikomer ni bilo opaziti sledu nejevolje. Videti je bilo, da je namen tega tekmovanja le prijateljsko srečanje in zblizanje med kolektivoma, ki se iz dneva v dan srečujeta z podobnimi problemi.

Mimogrede še športni rezultati z omenjenega tekmovanja:

V odbojki so premagali domačini goste z rezultatom 3:0. Tudi v streljanju so zmagali športniki Itasa. V tej panogi sta se zlasti odrezala Franc Novak in Milan Kos. V šahu so domačini premagali goste s 3:1, medtem, ko se je peta igra končala neodločeno. Vso pozornost sta poželi igri na prvih dveh šahovnicah, na katerih sta se pomerila direktorja in sekretarja obeh podjetij. DRAGO AHAC

CELJE

Cetis in Prosveta prvraka v odbojki

Te dni je bilo v Celju zaključeno sindikalno tekmovanje v odbojki za članice in starejše člane v okviru sindikalnih športnih iger. Ekipe so v obeh konkurencah tekmovale v jesenskem in spomladanskem delu. V jesenskem delu se je odvijalo tekmovanje po liga sistemu, vrstni red najboljših pa je naslednji:

ČLANICE – 1. Železarna 12, 2. Prosveta 10, 3. Savinja 6, 4. Ingrad 6 točk itd. Starejši člani – 1. Ingrad 10, 2. Cetis 8, 3. Železarna 4 točke itd.

S seštevkom točk obeh delov tekmovanja pa je vrstni red naslednji:

Članice – 1. Prosveta, 2. Železarna, 3. Ingrad, 4. Savinja itd. Starejši člani – 1. Cetis, 2. Klima, 3. Ingrad, 4. do 5. Železarna in Emo itd. T. GORIČ

TVD PARTIZAN MARKOVCI:

Uresničila se jim je dolgoletna želja

V Delavski enotnosti smo že večkrat pisali o izredno marljivih in prizadevnih članih telovadnega društva Partizan iz Markovcev pri Ptujju, ki slovijo po lepih dosežkih na tekmovanjih v republiškem merilu. Njihovi rezultati so še toliko pomembnejši, ker gre za vaško društvo, ki je eno izmed najbolj delavnih v Sloveniji.

Vrsto let je vzgajalo društvo mladi rod v težkih pogojih, vendar z voljo in željo, da bi enkrat prišlo do svojega lastnega doma. In končno se je ta dolgoletna želja izpolnila. Društvo si je zgradilo v bivši krajevni dvorani nov telovadni dom in ga minuli mesec predalo svojemu namenu. Na svečanosti je med drugimi govoril tudi predsednik občinske skupščine Ptuj Franjo Rebernik.

Sredstvo za ohranitev svežine in vitalnosti

medex
Ljubljana

pohištvo
in oprema
za vaš dom

lesnina

centrala ljubljana titova 51

grelo kot septembra, nebo je bilo brez oblaka, razgled pa se je razprostiral vse tja do Korčule, Lastova Šušca in Biševa...

Naslednji dan bi morali odriniti na morje že okoli sedme ure zjutraj. Zaradi silnega juga, dežja in razburkanega morja, smo se vkrcali v čolne šele ob pol devedih. Na razočaranje vseh smo lovili na notranji strani otokov. Po šestih urah plavanja in naporenega potapljanja je bil plen prav vseh reprezentanc nenavadno skromen. Tako skromen kot na redkokaterem tekmovanju v podvodnem ribolovu.

Evropska reprezentanca iz Marseille, ki se je po pričakovanju najbolje odrezala, je zbrala komaj nekaj več kot 28.000 točk. Na presenečenje vseh so bili odličnim francoskim lovcem takoj za petami fantje iz Trogira, ki so se z 21.000 točkami uvrstili na izvrstno drugo mesto. Ekipe Ljubljane je ulovila osem veljavnih rib in zasedla sedmo mesto. Za seboj je med drugim pustila italijanske lovce, reprezentanco Monaka in prvokategorika z Reke.

Kljub slabemu rezultatu smo bili z uvrstitvijo zadovoljni. Italijani so na primer ostali brez točke, ker niso ulovili ene same ribe, ki bi ustrezala propozicijam tekmovanja.

A. ULAGA

Z novomeške slovesnosti: Janko Goleš, podpredsednik OSS Novo mesto izroča priznanje predstavnici komunalnega zavoda za socialno zavarovanje tov. Poljančevi (foto: S. Dokl)

OB ZAKLJUČKU SEDMIH LETNIH SINDIKALNIH ŠPORTNIH IGER OBSS NOVO MESTO

Vse več plavalcev

Letošnjih sindikalnih letnih športnih iger OSS Novo mesto se je udeležilo 1200 delavcev ali blizu 10 odstotkov vseh zaposlenih

Pred dnevi je bila v Novem mestu, v dvorani občinskega sindikalnega sveta, prisrčna slovesnost. Prisostvovali so ji predstavniki osnovnih sindikalnih organizacij, tekmovalci, člani občinskega sindikalnega sveta, predsednik občinske skupščine in številne osebnosti iz območja novomeške občine.

Osrednja točka slovesnosti je bila podelitev priznanj vsem tistim športnikom oziroma delovnim organizacijam, ki so se na minulih letnih igrah ObSS Novo mesto najbolje odrezale.

Tekmovalci so prejeli diplome in plakete, tri najuspešnejše ekipe delovnih organizacij pa lepe pokale. Tudi to pot so se najboljše odrezali športniki gradbenega podjetja Pionir, ki so na igrah zbrali v vseh tekmovanjih rekordno število točk in tako zasluženou osvojili lep pokal v trajno last.

Po podelitvi priznanj smo zaprosili za besedo Staneta Zupančiča, dolgoletnega predsednika odbora za delavske športne igre pri občinskem sindikalnem svetu Novo mesto.

„Že uvodoma naj poudarim razveseljivo ugotovitev, da so na letošnjih igrah sodelovale vse večje delovne organizacije naše

občine. V desetih športnih panogah je merilo svoje moči 1200 predstavnikov osnovnih sindikalnih organizacij, ki so zastopali 18 delovnih kolektivov. Seveda so na igrah pridno sodelovale tudi ženske, ki so tekmovale v šestih disciplinah. Medtem ko je na prvih letnih igrah pred sedmimi leti sodelovalo blizu 300 delavcev, se je to število v zadnjih letih povzpelo na 1200 in vse kaže, da tudi v prihodnje glede števila nastopajočih ne bo večjih sprememb...“, nam je dejal Stane Zupančič.

Vrstni red najboljših:
1. Pionir 575 točk, 2. Novoteks 538, 3. Družbene službe 532, 4. „Krka“ 386, 5. Novoles 383, 6. IMV 188 točk itd.

„Nekdanji tekmovalni sistem na izpadanje se nam ni obnesel...“, je nadaljeval predsednik odbora za delavske športne igre. „Delavci so namreč menili, da sodelovanje na eni sami tekmi ni preveč zanimivo. Zato smo se že pred leti odločili za ligaški sistem tek-

ZALEC:

Zaključek iger

Komisija za šport in rekreacijo pri Občinskem sindikalnem svetu Zalec je organizirala v letošnjem letu tekmovanje v 11 športnih panogah: atletiki, plavanju, namiznem tenisu, krosu, šahu, smučanju, rokometu, streljanju, odbojki, kegljanju in nogometu. Tekmovanje se je udeležilo blizu 1.000 delavcev iz 26 delovnih kolektivov.

Največ uspeha so poželi tekmovalci iz podjetja Ferralit, ki so tretjič zapored osvojili najvišjo lovnico. Drugo mesto so si priborili predstavniki Tekstilne tovarne Prebold, tretje pa športniki Pohaštvene industrije Garant Polzela.

Ob zaključku športnih iger bo občinski sindikalni svet skupaj z Radom Celje organiziral v mesecu decembru javno zabavno glasbeno oddajo, na kateri bodo objavili rezultate delavskih športnih iger v občini Zalec in podelili prehodni pokal in priznanja.

REZULTATI NAJBOLJŠIH EKIPIN POSAMEZNIKOV:

SMUČANJE – moški: 1. Markovič (Gradnja Zalec), 2. Veber (Prosveta Zalec), 3. Lakner (Prosveta Zalec); ženske: 1. Kristan (Prosveta Zalec), 2. Delak (Stanovanjsko podjetje Zalec), 3. Spoh (Prosveta Zalec);

KEGLJANJE – EKIPNO: 1. Gozdni obrat Vransko 2. Garant Polzela, 3. Juteks Zalec; **POSAMEZNO:** 1. Drošč (INDE Vransko), 2. Grešak (Ferralit Zalec), 3. Kačič (Juteks Zalec);

ROKOMET: 1. Juteks Zalec, 2. Ferralit Zalec, 3. Sigma Zalec;

ATLETIKA: 1. KK Mleko Celje, 2. Ferralit Zalec, 3. Tekstilna tovarna Prebold;

STRELJANJE – ekipno: 1. Tovarna nogavic Polzela, 2. LJK Savinja Sempeter 3. Ferralit Zalec; **posamezno:** 1. Novak (LJK Savinja Sempeter), 2. Korun (Tovarna nogavic Polzela), 3. Zupanc (Tovarna nogavic Polzela);

KROS: 1. Tekstilna tovarna Prebold, 2. Ferralit Zalec, 3. KK Mleko Celje;

NAMIZNI TENIS – ekipno: 1. Ferralit Zalec, 2. Juteks Zalec, 3. Garant Polzela; **posamezno:** 1. Honti (Juteks Zalec), 2. Mlakar (Garant Polzela), 3. Fonda (Ferralit Zalec).

MALI NOGOMET: 1. Juteks Zalec, 2. SIP Sempeter, 3. Granat Polzela;

PLAVANJE: 1. KK Mleko Celje, 2. Tekstilna tovarna Prebold, 3. Ferralit Zalec;

ODBOJKA: 1. SIP Sempeter, 2. Tovarna nogavic Polzela, 3. Garant Polzela;

SAH: 1. Skupščina občine Zalec, 2. Tekstilna tovarna Prebold, 3. Prosveta Zalec.

KONČNI VRSTNI RED v tekmovanju za prehodni pokal Občinskega sindikalnega sveta Zalec pa je naslednji:

1. FERRALIT ZALEC, 1.022 TOČK, 2. TEKSTILNA TOVARNA PREBOLD 754, 3. GARANT POLZELA 716, 4. KK MLEKO CELJE 606, 5. JUTEKS ZALEC 556, 6. SIP SEMPETER 532 TOČK ITD. V.S.

ZA UVOD V ZIMSKO TURISTIČNO SEZONO: TEKMOVANJE PODVODNIH LOVCEV ZA II. VELIKO NAGRADO HVARA

Kljub vsemu zadovoljni

Drugo nedeljo v novembru je bilo na otoku Hvaru veliko mednarodno tekmovanje v podvodnem ribolovu. Udeležile so se ga mestne reprezentance Francije, Monaka, Italije in Jugoslavije.

Srečanje podvodnih lovcov, znano pod imenom „Za veliko nagrado Hvara“, predstavlja na tem znamenitem otoku uraden začetek zimske turistične sezone.

Atraktivno športno prireditev sta tudi to pot organizirala Zveza za podvodni ribolov na morju in podvodni aktivnosti ter Hotelsko podjetje Hvar. V vseh pogledih je bilo tekmovanje na zavirljivi višini. Motilo ga je izredno slabo vreme...

Na dan tekmovanja je pihal tako močan jugo, da je moral organizator v zadnjem trenutku spremeniti pristni načrt. Namesto na zunanji strani Peklenih otokov so na račun silnega vetra in dežja lovili tekmovalci na zavetrni strani, kjer praktično ni življenja.

Na Hvaru je bilo ob prehodu na zimsko turistično sezono – in s tem zveza ob prehodu na precej nižje cene gostinskih uslug – nekaj sto turistov. Baje okoli šeststo. Bilo pa bi nedvomno precej več, če ne bi bil naš turizem kljub neštetim izkušnjam in na moč dolgoletnemu šolanju se vedno skregan s turistično agencijo.

Ze samo potovanje na naše otoke predstavlja za vsakega posameznika skoraj herojski podvig. Pa še na moč iznajdljiv moraš biti, če želiš priti na primer iz Ljubljane na Hvar prek kot v štiriindvajsetih urah. Do Splita šegre, od tod dalje pa je že vse narobe, saj so zveze z mestom Hvarom razmeroma slabe. Kljub vsemu pa je na druge naše otoke še težavneje priti kot na Hvar. Na nekatere otoke vozijo ladje le enkrat tedensko, medtem, ko so nekateri prelepi kotički na našem Jadranu z javnimi prevoznimi sredstvi sploh nedostopni...

Zato, da mi je v Splitu postrežek prepeljal z vozičkom dve potovalki od železniške postaje do trajekta, razdalja znaša blizu tristo metrov, sem moral odšteti petnajst dinarjev. Štiri dinarje več, kot pa me je stala vožnja od Splita do Starega grada na Hvaru.

V Starem gradu, znanem iz priljubljene televizijske serije pod imenom „Lipo malo misto“, nisem bil niti najmanj presenečen, ko sem moral „stopati“, če sem hotel prispeti v devetnajst kilometrov oddaljeni Hvar. In ko sem v mestu Hvaru po uri prestopanja pred turističnim uradom le dočakal tricikel in njegovega lastnika, ki je naložil mojo težko opremo za podvodni ribolov, sem se pet minut zatem znašel v luksurnem hotelu Adriatic.

Za slabih šeststo kilometrov dolgo pot sem porabil skoraj dvajset ur in več kot dvesto dinarjev. Pa vendar, prišel sem na Hvar, kjer so me čakali blaga klima, toplo sonce, temno modro nebo in bazen z ogrevano morsko vodo. Kdo bi si v teh pustih in mrzlih jesenskih dneh želel še kaj več?

Pod streho luksurnega Adriatika so že čakale številne mestne reprezentance za nedeljski spopad v svetu tišine. Francoski tekmovalci iz Marseille, trije najboljši podvodni lovci v Evropi, so si že teden dni prej ogledovali teren in si na svojih specialkah zabeležili vse, kar so videli pod morsko gladino in kar bi jim utegnili koristiti na tekmovanju za II. veliko nagrado Hvara.

Ekipe iz Ljubljane, Jože, Krešo in jaz, smo bili v tem pogledu precej bolj skromni. Zadovoljili smo se z dvema ogledoma. V soboto smo ogledali velik del področja, ki pride v poštev za podvodni ribolov na zunanji strani Peklenih otokov. „Zaznamoval“ smo nekaj velikih „primerkov“ in si dobro zapomnili vsa mesta, kjer smo opazili šarge in konje. Naš „barkariol“ nas je sicer opozoril, da bo naslednji dan slabo vreme in da s čolni ni mogoče na odprto morje. Pa mu nismo čisto verjeli, saj je bila sobota tako lepa, da si človek lepše ne bi mogel zamisliti. Sonce je

VELENJSKI LIGNIT:

V Italijo in na Norveško

Zadnje mesece se je izvoznikom iz Saleške doline (Tovarni gospodinjstva opreme Gorenje, Tovarni usnja Šoštanj, Lesni industriji „Lesna“ Šoštanj in Rudarskemu šolskemu centru Velenje) pridružil tudi Rudnik lignita Velenje.

Izvažajo — lignit. Čeprav so pred leti trdili, da se tržišče, kjer je še mogoče prodajati lignit, zožuje, pa se je lotos zgodilo, da je prišlo do izvoza lignita. In to celo v daljno Norveško.

Rudnik lignita Velenje je prve pošiljke lignita poslal septembra, in sicer v Italijo. Tja so prodali 8.340 ton lignita. V oktobru pa so velenjski rudarji izvozili že 10.720 ton lignita; poslali so ga našim zahodnim sosedom 7.440 ton. Oktobra so odpremili, in to z ladjo, tudi prvo poskusno pošiljko 3.280 ton lignita na Norveško. Za nakup velenjskega lignita so se začeli resno zanimati na Norveškem in računajo na možnost, da bi bilo treba v prihodnje odpremljati na „evropski sever“ večje količine lignita. Sklenitev kupčije z Norvežani bi bila verjetno pomemben uspeh velenjskih rudarjev.

Precej lignita iz Velenja pa gre tudi v sosednjo Avstrijo. Vendar pa ta „izvoz“ ni evidentiran, ker prihajajo trgovci iz obmejnih področij avstrijske Koroške in Štajerske v Velenje in z dinarji kupijo velenjski lignit.

(vš)

Most čez dolino Peračice, zgrajen v letih 1964—1966 — remek delo GIP „Gradis“

1945 25 LET 1970 Gradbeno industrijsko podjetje

**LJUBLJANA,
KORYTKOVA 2**
Tel. 323-641

Brzjav:
Gradis Ljubljana
SDK Ljubljana 501-1-564
Poštni predal: št. 89-11

S svojimi poslovnimi enotami

- gradi industrijske objekte, objekte družbenega standarda in stanovanja za trg;
- izdeluje gradbene elemente, razne vrste betonskih izdelkov in montira gradbene konstrukcije;
- opravlja ključavničarska, kleparska in krovskata dela;
- projektira vse vrste visokih, nizkih, vodnih, luških in stanovanjskih objektov;
- izvaja investicijska dela v tujini.

BRKINCI POTREBUJEJO ZA ŽIVLJENJE VEČ KOT SAMO ZRAK IN SONCE

So res bogu za hrbtnom?

12.000 prebivalcev živi zelo slabo ● Vodovod ima le 12 vasi od osemindesetih ● Med vojno je bilo v Brkinih požganih in uničenih 60 % vasi ● Mnoge hiše še dandanes niso obnovljene

Imamo v Sloveniji res še nerazvita območja, se sprašujemo. Imamo jih, pa čeprav veljamo za najrazvitejšo republiko v Jugoslaviji. Ni mogoče zanikati pasivnosti in nerazvitosti občinskih območij v pomurskem predelu, vzhodnem delu mariborske regije, območju Kozjanskega, belokranjskega območja in zahodnodolenjskega območja.

Tu so zdaj še Brkini, ki se razprostirajo v sezanski in ilirskobistriški občini. To je ozemlje, kjer na 564 kv. kilometrih živi nekaj manj kot 12.000 prebivalcev. Medtem ko je bilo za druga nerazvita območja v Sloveniji potrošene že precej tiskarske barve, smo o Brkinih iz časopisov bolj malo zvedeli. Sem in tja smo že slišali, da tu ljudje slabo živijo, da imajo slabe ceste, da hiše razpadajo in podobno. Toda teh podatkov doslej nihče ni argumentiral. Šele v zadnjem času so na pobudo obeh prizadetih občin izdelali podrobno analizo o razmerah v Brkinih, jo posredovali na najrazličnejše in najvišje republiške oblastne in politične forume.

„Ne moremo in ne želimo zanikati, da je bil v naših občinah v preteklih nekaj letih storjen velik korak naprej, da smo ustvarili tudi materialno osnovo

za še hitrejši in skokovit razvoj v prihodnosti.“ je dejal v razgovoru Vitomir Dekleva, predsednik občine Ilirska Bistrica. „Vendar moramo ugotoviti, da je problem razvoja ali bolj rečeno rešitev Brkinov iz popolnega siromaštva in propadanja široko in težko vprašanje, ki presega moči naših občin in bo zato potrebna pomoč širše družbene skupnosti ...“

Zakaj propadajo Brkini, zakaj so siromašni?

Družbeno-ekonomski razvoj v povojnem obdobju je sprožil množično odseljavanje kmečkega prebivalstva in število kmetov, ki se še ukvarjajo s kmetijsko proizvodnjo, je zdaj minimalno. To je bil hkrati glavni vzrok za izredno poslabšanje starostne strukture kmetov, povprečna starost je že blizu 60 let, kar je vsekakor normalno. Če k temu prištejemo še izredno razvejano zemljišče, veliko oddaljenost posameznih površin in neprimerna gospodarska posloplja, spoznamo, da se kmetijstvo v vsem povojnem obdobju sploh ni moglo razvijati.

— Na območju Brkinov živi 2807 borcev in aktivistov NOV. Socialne podpore, ki jih dobiva komaj 950 ljudi, so le tolikšne, da so socialno ogroženi le zdravstveno zavarovani.

— Na bistrškem območju Brkinov je okupator požgal 25 ali 60 % vseh vasi. Marsikatera zgradba od skupaj 1.011 uničenih, še danes ni obnovljena. Borcev in aktivistov pa je skupaj z umrlimi v internaciji padlo 372.

— V Brkinih je bil lani ustvarjen narodni dohodek iz kmetijstva le blizu 1.500 dinarjev na kmečkega prebivalca ali le dobra tretjina od celotnega narodnega dohodka iz kmetijstva, ki je v sezanski občini znašal 3.840, v ilirskobistriški občini pa 3.200 dinarjev na kmečkega prebivalca.

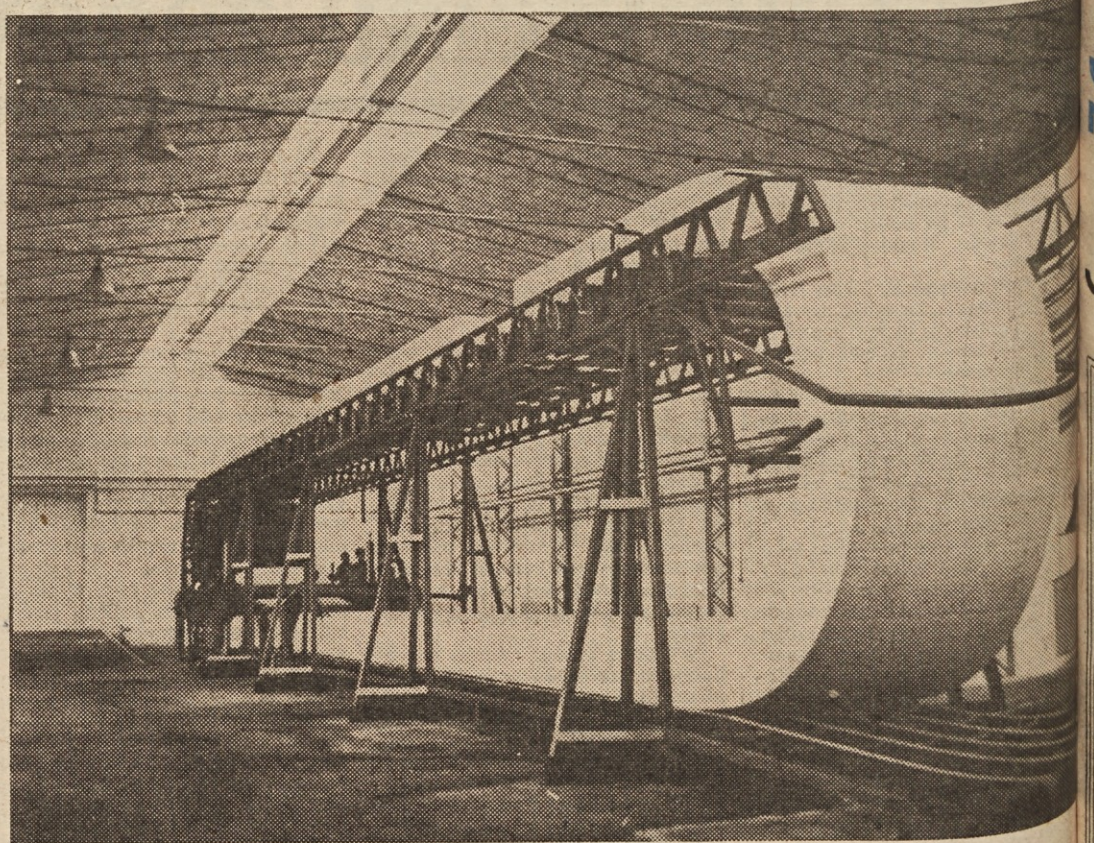
— Na področju cest so razmere izredno kritične. Komaj dobrega pol kilometra ceste pride na kvadratni kilometer zemljišče.

— Od 98 vasi jih je le 12 preskrbljenih s pitno vodo iz bistrškega vodovoda itd.

„S tem, ko že ne vem katerikoli opozarjamo na problem Brkinov, želimo povedati, da ne gre za kampanjsko akcijo ali alarmiranje, ki naj bi pomenilo zbiranje daril in pomoči. Doseči želimo ne samo solidarnost in moralno politični odnos, marveč tudi materialno obveznost razvitejših centrov, ki naj bi na različne načine pomagali

manj razvitim“, je na kratko obrazložil smisel akcije za nadaljnjo usodo Brkinov predsednik Vitomir Dekleva.

M. Ž.

Sodoben stroj za proizvodnjo mehke pene

NOVA TOVARNA NA NERAZVITEM PODROČJU

»PLAMA« ZA BRKINCE

Minuli petek so v »Plami« v Podgradu ob prisotnosti Staneta Kavčiča, predsednika republiškega izvršnega sveta, spustili v obratovanje novo tovarno za proizvodnjo mehke pene ● Nova tovarna je opremljena z naj sodobnejšimi stroji in bo proizvajala letno 3000 ton poliuretanske pene

„Plama“ iz Podgrada je bila pred petimi leti še obrat koprškega Iplasa. Toda, ker korpusno podjetje pred petimi leti za obrat v Podgradu ni izdelalo razvojnega programa, se je „Plama“ osamosvojila. Z osamosvojitvijo so nastale nove težave. Predvsem ni bilo strokovnjakov, ker so bile vse strokovne službe skoncentrirane v Kopru. Zato so v kolektivu v minulih petih letih vložili velike napore, da so v podjetju zapolnili največje vrzeli in dobili najpotrebnejše strokovnjake. Zlasti so si morali organizirati močan razvojni oddelek, ki naj bi bil vedno na tekočem o svetovnih dogajanjih v tej stroki.

ODLOČITEV: NOVA TOVARNA

Lani, ko je dala „Plama“ — tovarna za predelavo plastičnih mas na trg 700 ton poliuretanske pene in ko je bilo povpraševanje po tem izdelku zlasti med pohištvenimi proizvajalci veliko, so se odločili, da zgradijo novo tovarno. Minuli petek je tovarna že začela obratovati in letno bodo v njej proizvedli 3.000 ton poliuretanske pene.

Tovarna bo s tem lahko zadovoljila vse tržne potrebe. „Z razmeroma majhnimi investicijskimi naložbami bo mogoče v naslednjih letih obseg proizvodnje še razširiti,“ je dejal INŽ. VLADO TURNER, direktor „Plame“. „V podjetju se že pripravljamo na proizvodnjo raznih plastičnih elementov, ki bodo uporabni v gradbeništvu in v drugi industriji. Računamo tudi na proizvodnjo umetnih smol za potrebe industrije lakov ter premaznih sredstev za potrebe gradbene industrije.“

Letošnja vrednost proizvodnje v „Plami“ se bo s proizvodnjo v novi tovarni od predvidenih 3,7 milijarde S-dinarjev že prihodnje leto dvignila na 7 milijard starih dinarjev. Če pa bodo uresničili tudi program, ki ga je omenil direktor, potem bo vrednost proizvodnje čez pet let znašala že blizu 15 milijard starih dinarjev.

270 NOVIH DELOVNIH MEST

Glede na to, da je „Plama“ na dokaj nerazvitem območju, leži med Brkini in Čičarijo, bo seveda uresničenje njenih načrtov odvisno tudi od tega, kakšna pozornost bo v naslednjih letih posvečena problemom infrastrukture na tem področju.

„Upamo,“ je nadaljeval direktor tovarne, „da bo tudi razvoj infrastrukture potekal vzporedno z razvojem podjetja. Do 1975. leta se bomo ob bruto produktu 15 milijard starih dinarjev toliko poslovno okrepi, da bomo sposobni za nadaljnjo ekspanzijo. Tako bo naša tovarna dajala tudi prispevek k prizadevanjem, da bi območje, na katerem smo, v prihodnje hitreje lovilo korak z razvitejšimi deli Slovenije in Jugoslavije.“

Računajo, da bo „Plama“, ki je pred petnajstimi leti začela z osemnajstimi delavci in zdaj zaposluje 230 delavcev, lahko dala kruh še večjemu številu delavcev. Čez pet let bo namreč v podjetju že 500 delovnih mest.

„Tako kot smo složni in z lastnimi napori ter sredstvi delali v podjetju v minulih petnajstih letih, bomo prizadevno delali še naprej. Dokazovali bomo, kako je na nekem nerazvitem območju tudi z lastnimi močmi mogoče pospešiti družbeni in ekonomski razvoj ter tako ustvarjati solidne temelje sodobni samourpavni družbi,“ je optimistično zaključil direktor inž. Vlado Turner.

M. ŽIVKOVIC